ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΕΤΟΣ ΚΒ΄.— ΙΟΥΛΙΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1947—ΤΕΥΧ. 7 8 9

ὈΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚῸΝ ἘΚΚΛ. Κ. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΌΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤῊΣ Κ. ὙΠΕΎΘΥΝΟΣ

† Ο ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΕΙΝΕ ΚΑΛΟΣ Ο ΚΟΣΜΟΣ;

ΤΑ ΙΔΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ἀπηχοῦν ὄχι κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον εἰς ὅλους. Ἄλλους ἐνθουσιάζουν, ἐξυψώνουν, γεμίζουν ἀπὸ χαράν, καὶ ἄλλους ἀποθαρρύνουν καὶ γεμίζουν ἀπὸ τρόμον. Ἡ ἀπεραντωσύνη τοῦ οὐρανοῦ ἢ τῆς θαλάσσης, τὸ μυστήριόν της, ἀφήνει ἀδιαφόρους τοὺς μέν, γοητεύει δὲ καὶ μεταφέρει εἰς σκέψεις ἀποκόσμους τοὺς δέ.

Ἡ φύσις εἰς ἄλλους φαίνεται γλυκεῖα, συμπαθής, εἰς ἄλλους γεμάτη σκληρότητα ἀδιαφορίαν. Λέγουν ὅτι αὐτὴ δὲν νοιώθει τίποτε ἀπὸ τὴν τραγικότητα τοῦ ἀνθρώπου. Ἐξακολουθεῖ νὰ ἁπλώνηται καὶ εἰς τὰ ἐρείπια ἀκόμη ὁλοπράσινη, μυριανθισμένη, ὁλόχαρη, ὡσὰν νὰ μὴ ἔχῃ συμβῇ τίποτε. Καθηδύνεται ἡ ἰδία ἀπὸ τὴν μελῳδικότητα τῶν φύλλων της καὶ τὸν ἦχον τοῦ καταταρασσομένου νεροῦ.

* * *

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι νοῦς ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει. Ἡ ψυχὴ ἀναλόγως τῆς διαπλάσεώς της, τοῦ ποιοῦ της, τῆς ὡριμότητός της, δέχεται κατ' αὐτὸν ἢ κατ' ἐκεῖνον τὸν τρόπον. Ἡ ἄνοιξις ἔσωθεν ἔρχεται, καὶ τὸ Πάσχα καὶ ὅ,τι μεγάλο. Ὅταν αἱ χορδαὶ τῆς καρδίας δὲν εἶναι τανυσμέναι, δὲν δονοῦνται, δὲν πάλλουν, κανένα Ἀλληλούϊα δὲν ἀναβλύζει. Ὅταν ἡ ψυχή μας δὲν ἔχῃ ἀγάπην, εἶναι ὡσὰν νὰ ἀτενίζωμεν εἰς τὸ σκοτάδι.

Ὅ,τιδήποτε καὶ ἂν μᾶς συμβῇ, θὰ φωτισθῇ, ἢ θὰ σκοτισθῇ ἀπὸ τὸν ἐσωτερικόν μας κόσμον. Διὰ νὰ εἶναι τὸ γεῦμα ὡραῖον, πρέπει νὰ πεινῶμεν. Ὅσα μᾶς συμβαίνουν ὁμοιάζουν μὲ ἡμᾶς. Ἂν εἰς τὸ βάθος μας δὲν κρύπτεται σιωπηλὰ ὁ ἡρωϊσμός, καμμία ἀφορμὴ ἡρωϊκὴ δὲν θὰ μᾶς παρουσιασθῇ ποτε. Θὰ συναντήσωμεν καὶ εἰς τὸν δρόμον καὶ εἰς τὸ πλοῖον τὸν ἑαυτόν μας. Ἐὰν ξυπνήσῃ κάπου ὁ Ὅμηρος, πάλιν θὰ ἀρχίσῃ νὰ ψάλλῃ. Ἐὰν ὁ Ἰούδας, θὰ εὕρῃ πάλιν εὐκαιρίαν νὰ προδώσῃ. Τὸ σύνθημα δίδεται ἔνδοθεν.

* * *

Τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον μᾶς ἔρχεται, ἂν μᾶς κάμνῃ κακόν, τὸ λάθος εἶναι ἰδικόν μας, διότι δὲν ρίπτομεν τὰ βλέμματά μας ἐπάνω ἀπὸ τοὺς ὤμους τοῦ κτηνώδους ἀγγελιαφόρου καὶ δὲν βλέπομεν παραπέρα τί ὄπισθεν μᾶς κρύβει μιὰ στροφὴ τοῦ δρόμου. Τὸ ἀληθινὸν κακὸν μόνον ἀπὸ τὸ ἐσωτερικόν μας ἀναβλύζει. «Οὐ τὰ εἰσερχόμενα εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον».

Βέβαια τὸ κακὸν θὰ ἔλθῃ, ἀλλὰ νὰ μὴ ἔλθῃ ὡσὰν κύριος καὶ μᾶς ἀλυσοδέσῃ. Πρέπει νὰ τὸ δεχθῶμεν ὡς ἀπεσταλμένον, ὡς ἔχον νὰ μᾶς εἴπῃ κἄτι, δὲν θὰ τὸ ἀποφύγωμεν, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἀποφύγωμεν εἶναι ἡ ἀποθάρρυνσις, ἡ κατάπτωσις. Δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ σβύσῃ εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μας τὴν λυχνίαν ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἀγαπῶμεν ἢ θαυμάζομεν ἢ λατρεύομεν. Οἱ ἄνθωποι πάσχουν περισσότερον ὄχι ἀπὸ τὸ κακόν, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον τὸ δέχονται. Τὸ κακὸν τὸ κάμνει τρομερὸ ἡ ἰδιά μας ἡ οὐσία.

* * *

Τὸν ἔσω ἄνθρωπον πρέπει νὰ καλλιεργήσωμεν, κάμνοντες συνείδησιν ὅ,τι μᾶς συμβαίνει ἑκάστοτε, διὰ νὰ κατατάσσεται αὐτὸ εἰς τὰς φιλικάς μας δυνάμεις καὶ οὐχὶ εἰς τὰς ἐχθρικάς, διὰ νὰ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ μεταβάλλωμεν τὴν θλῖψιν εἰς γλυκύτητα, τὴν προδοσίαν εἰς συγγνώμην, φωτίζουσαν τὰς ἀκτὰς τῆς ψυχῆς μας, διὰ νὰ ἀντικρύζωμεν τὰ λάθη μας κατὰ πρόσωπον, οὕτως ὥστε νὰ μὴ κατορθώνουν νὰ μᾶς βλάπτουν, μήτε ἡμᾶς μήτε ἄλλον κανένα.

Μὲ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἐγώ μας, μὲ τὴν κυριαρχίαν τῆς πραότητος, τῆς καλωσύνης καὶ τῆς συγγνώμης, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν ἀνθρωπίνην ἀλήθειαν, τὸ καθαρὸ φῶς τῆς οὐσίας μας, μὲ τὸ θάρρος καὶ τὴν πίστιν μας τὴν ἡρωϊκήν, θὰ βλέπωμεν πάντοτε καθαρὰ καὶ ἤρεμα, καὶ ὅταν τὰ νέφη θὰ συσσωρεύωνται ἀπειλητικά, καὶ δὲν θὰ μᾶς πτοῇ τὸ ἀδόκητον καὶ τὸ ἄγνωστον, ἀλλὰ θὰ ἀποτελοῦν αὐτὰ τὸ πεδίον τῆς νίκης καὶ τοῦ θριάμβου μας.

Τὸ ἄγνωστον μᾶς δεσπόζει, μᾶς καταπλήσσει τὸ ἀπρόοπτον. Ἂν γίνουν αὐτὰ ἡ τροφή μας, θὰ ἐνισχυθῇ ἡ ἐμπιστοσύνη μας, ἡ πρωτοβουλία, τὸ θάρρος διὰ τὴν ὥραν τοῦ κινδύνου, καὶ θὰ αἰσθανθῶμεν μίαν ἄλλην χαράν, ἡ ὁποία εἶναι ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς στενῆς εὐτυχίας, τῆς εὐτυχίας τῶν κοινῶν ἀνθρώπων, τῶν χωρὶς ὡριμότητα, χωρὶς ἀποστολήν.

† Ο ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΙΝΕΣ

ΣΧΕΤΙΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΚΑΙ ΑΛΛΟΤΕ εἶχον γράψῃ ὀλίγα τινὰ περί τινων δυσνοήτων χωρίων τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου [1]). Εἰς τὴν νέαν πενιχρὰν ταύτην μελέτην μου, τὴν ἀφορῶσαν δύο κυρίως σημεῖα — διὰ ποίους προορίζεται ἡ ἰδία ἐπιστολὴ καὶ τίς ὁ συγγραφεὺς αὐτῆς — ἀφορμὴν ἔδωκαν ἡ συγγραφὴ τοῦ Ἀμερικανοῦ καθηγητοῦ Edgard Goodspecd [2]) «Introduction to the new Testament» (εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην) καὶ τὸ ἔργον τοῦ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀποθανόντος Charles Guignebert «Le Christ». Ἐκ τῶν δύο τούτων συγγραφέων ὁ μὲν πρῶτος ἀνήκει εἰς τὴν προτεσταντικὴν αἵρεσιν τῶν Βαπτιστῶν, φιλελεύθερος μέν, ἀλλ' εὐσεβής, πιστεύων εἰς τὴν θεότητα τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ δὲ δεύτερος ἀποκρούει τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπιχειρεῖ νὰ ἐξετάσῃ, ὡς ἄλλοτε ὁ Renan καὶ τελευταίως ὁ Alfred Loisy, τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης ὡς κοινὰ ἀνθρώπινα ἔργα.

Ὁ Καθηγητὴς Goodsqecd παραδέχεται ὅτι ἡ ἐπιστολὴ πρὸς Ἐφεσίους δὲν προωρίζετο διὰ τοὺς χριστιανοὺς κατοίκους τῆς Ἐφέσου, πρωτευούσης τότε τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀλλ' εἶχε καθολικὸν χαρακτῆρα (εἶδος καθολικῆς ἐπιστολῆς) καὶ ὡς τοιαύτη συνεγράφη ὑπό τινος μαθητοῦ καὶ ἀκολούθου τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν καὶ ὡς τοιοῦτον θεωρεῖ τὸν Ὀνήσιμον. Ὁ τελευταῖος οὗτος, κατὰ τὸν Ἀμερικανὸν Καθηγητήν, εἶνε ὁ συλλέκτης τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀποστόλου — 9 παραδέχεται ὡς γνησίας — ὁ ὁποῖος καὶ ἔγραψε τὴν «λεγομένην πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολήν» ὡς εἰσαγωγὴν εἰς τὴν συλλογήν, ἐπιστολὴν συναχθεῖσαν ἐκ τοῦ ὑλικοῦ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἀποστόλου Παύλου τὰς ὁποίας ἐγνώριζε καλῶς ὁ συλλέκτης [3]). Ὁ ἕτερος Γάλλος καθηγητὴς τῆς «χριστιανικῆς ἱστορίας» εἰς τὴν Σορβόννην τῶν Παρισίων, ὅπου ἐδίδαξε τὸ ἴδιον μάθημα καὶ ὁ ἀπαρνηθεὶς τὸν

---

[1]) «Ὀρθοδοξία» τοῦ 1932 σ. 439—445 καὶ 461—468.

[2]) Τὸν Ἀμερικανὸν τοῦτον Καθηγητὴν διδάσκοντα τὴν Καινὴν Διαθήκην ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Σικάγου ἐγνώρισα κατὰ τὴν πρὸ τοῦ τελευταίου πολέμου μετάβασίν μου εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς.

[3]) Μνημονευθὲν ἔργον 222—239. Ἔχει ὑπ' ὄψιν κυρίως τὸν Γερμανὸν A. Jülicher «Einleitung in das Neue Testament.

καθολικισμὸν κληρικός — μοδερνιστής — Alfred Loisy, προχωρεῖ πολὺ περισσότερον. Ὡς ἐκ τῶν ἀρχῶν του — ἀρνουμένου τὴν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ — ὑπερβαίνει ἐν τῇ φιλελευθέρᾳ ἐξηγητικῇ ὄχι μόνον τὴν Τυβίγγιον Σχολήν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ριζοσπαστικὴν ὀλλανδικὴν σχολὴν τοῦ Van Manen. Ἰδοὺ πῶς ἐκφράζεται ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Ch. Guignebert· «αὕτη (ἡ πρὸς Ἐφεσίους) παρουσιάζει προφανῆ συγγένειαν μετὰ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς· οἱ μὲν παραδέχονται ὅτι καὶ ἡ πρὸς Κολασσαεῖς καθὼς καὶ ἡ πρὸς Ἐφεσίους, εἶνε ψευδεπίγραφοι, οἱ δὲ ὅτι ἡ πρὸς Κολασσαεῖς περιέχουσα ἀσφαλῶς ἀριθμὸν παυλιανῶν στοιχείων (χαρακτηριστικῶν τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου) ἦτο γνησία, καὶ ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῆς πρὸς Ἐφεσίους τὴν εἶχε μιμηθῇ χωρὶς νὰ τὴν ἐννοήσῃ πλήρως [4]). «Ἀποδέχομαι τὴν γνώμην ταύτην». Καὶ ὀλίγον ἀνωτέρω (σ. 141) διατυποῖ τὴν γνώμην ὅτι ἡ πρὸς Ἐφεσίους τυγχάνει ἐκ τῶν μᾶλλον ἀμφιβαλλομένων ἐπιστολῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ τοῦτο διότι ἡ ἐπιστολὴ αὕτη δὲν ἀφορᾷ εἰδικῶς τοὺς Ἐφεσίους, ὁ δὲ Ἀπόστολος Παῦλος δι᾽ αὐτῆς ἀπευθύνεται πρὸς ἐθνικοὺς (εἰδωλολάτρας, μὴ Ἰουδαίους) καὶ πρὸς ἐκκλησίαν τὴν ὁποίαν οὐδέποτε εἶδε καὶ πρὸς τὴν ὁποίαν δὲν ἔχει καμμίαν ἰδιαιτέραν συμβουλὴν νὰ δώσῃ. Ἐπὶ πᾶσι δὲ ὁ Γάλλος Καθηγητὴς προσθέτει καὶ τοῦτο, ὅτι αἱ λέξεις «ἐν Ἐφέσῳ» (τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ) δὲν συναντᾶται εἰς τὰ ἀρχαῖα ἀπόγραφα, ὅτι ὁ γνωστικὸς αἱρετικὸς Μαρκίων ἀντὶ πρὸς Ἐφεσίους ἀνέγνωσε «πρὸς Λαοδικεῖς», παραθέτει καὶ τὰ γνωστὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ἀπὸ πολλοῦ χρόνου προσάγουσι διάφοροι ὀρθολογισταὶ ἐξηγηταί, ἤτοι τὸ διάφορον λεκτικὸν τῆς πρὸς Ἐφεσίους, τὴν χρῆσιν παυλιανῶν λέξεων μετὰ διαφόρου ἐννοίας, τὴν διαφορὰν τοῦ καθόλου ὕφους τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται εἰς τὴν ὑπὸ κρίσιν ἐπιστολήν, τὴν διαπραγμάτευσιν δογματικῶν διδασκαλιῶν ξένων πρὸς τὸ δογματικὸν περιεχόμενον τῶν γνησίων τοῦ Ἀποστόλου ἐπιστολῶν, τὴν τάσιν τῆς γενικεύσεως τῶν ὁδηγιῶν τὰς ὁποίας περιέχει ἡ ἐν λόγῳ ἐπιστολὴ καὶ ἄλλα. «Ὅλα αὐτά, προσθέτει, δικαιολογοῦσι τοὺς ἐξηγητὰς οἱ ὁποῖοι θεωροῦσιν αὐτὴν ὡς γραπτὸν ***μνημεῖον μεταποστολικόν***».

Ὁ προμνημονευθεὶς Ἀμερικανὸς καθηγητὴς ἐπηρεασθεὶς ὄχι μόνον ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ Jülicher, τὸν ὁποῖον ἤδη ἀνέφερα, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ Fascher — Γερμανοῦ ὡσαύτως — κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι, συγγραφεύς, ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώθη, τῆς πρὸς Ἐφεσίους εἶνε ὁ συλλέκτης τῶν γνησίων ἐπιστολῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Κατὰ τὴν γνώμην δὲ τοῦ Fascher, τὴν ὁποίαν υἱοθετεῖ ὁ Ἀμερικανὸς Goodspeed, ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιστολὴ ἐγράφη διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς εἰσαγωγὴ εἰς τὴν συλ-

---

4) Μνημονευθὲν ἔργον σ. 142.

λογήν, καθότι ἄλλως θὰ ἀνεπτύσσοντο ἐν αὐτῇ πλατύτερον αἱ χαρακτηρίζουσαι ἰδιαιτέρως τὸ δογματικὸν σύστημα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἰδέαι περὶ πίστεως καὶ δικαιώσεως. Προκειμένου περὶ τῆς συγγενείας τῆς ὑφισταμένης—εἰς βαθμὸν ὥστε ἐξηγηταί τινες νὰ διερωτῶνται ἐὰν ἡ πρὸς Κολασσαεῖς προῆλθεν ἐκ τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἢ τἀνάπαλιν—μεταξὺ τῆς πρὸς Ἐφεσίους καὶ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς, γνωματεύει ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐγνώριζε καλῶς τὸ κείμενον τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ὡς χριστιανὸς προερχόμενος ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας. Τὸ τοιοῦτον, κατ' αὐτόν, ἀποδεικνύει τὴν ἀσιανὴν καταγωγὴν τῆς συλλογῆς καὶ τοῦ συλλέκτου. Τοῦ τελευταίου τούτου τὰς γνώσεις περιορίζει εἰς τὰς ἐννέα—ἐξαιροῦνται αἱ τρεῖς ποιμαντορικαί, ἡ πρὸς Ἑβραίους καὶ ἡ πρὸς Ἐφεσίους [5])—γνησίας κατ' αὐτὸν ἐπιστολὰς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ κειμένου τῶν πράξεων καὶ τῆς μεταφράσεως τῶν ἑβδομήκοντα. Ἐπαναλαμβάνει τὰ γνωστὰ ἐπιχειρήματα, διὰ τῶν ὁποίων ἀποκρούεται ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὡς συγγραφεὺς τῆς πρὸς Ἐφεσίους, ὅτι ἐνῷ ὁ Ἀπόστολος τὰς ἄλλας ἐπιστολάς – τὰς γνησίας—ἔγραψεν ἐκ μιᾶς ὡρισμένης ἀφορμῆς καὶ δι' ἕνα ὡρισμένον σκοπόν, οἱ λόγοι αὐτοὶ δὲν ὑφίστανται διὰ τὴν πρὸς Ἐφεσίους, καὶ ὅτι ἐλλείπουσιν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ φράσεις οἰκειότητος ἐκφραστικαί, καὶ τοῦτο καθ' ὃν χρόνον γνωρίζομεν ὅτι ἐπὶ μακρὸν χρόνον διέμεινεν ὁ Ἀπόστολος ἐν Ἐφέσῳ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῆς εἶχε καλέσῃ εἰς Μίλητον διὰ νὰ τοὺς συμβουλεύσῃ. Σὺν ἄλλοις προσθέτει καὶ τοῦτο, ὅτι ἄλλη ἡ ἔννοια τοῦ ὅρου «ἐκκλησία» ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους καὶ ἄλλη ἐν ταῖς, κατὰ τὸν Ἀμερικανὸν καθηγητήν, γνησίαις ἐπιστολαῖς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ἐπὶ πᾶσι δὲ δημοσιεύει καὶ μίαν σελίδα ἐν φωτοτυπίᾳ τοῦ παπύρου (τέλη Β΄. αἰῶνος) τοῦ περιέχοντος τὴν ἀρχὴν τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς καὶ μάλιστα ἄνευ τῶν λέξεων «ἐν Ἐφέσῳ» [6]).

Θὰ ἀρχίσω τὴν ἀναίρεσιν ἀπὸ τῆς τελευταίας μαρτυρίας τοῦ παπύρου. Πρῶτον πρέπει νὰ γίνῃ διάκρισις μεταξὺ τῆς ἐπιγραφῆς τὴν ὁποίαν φέρουσι πλεῖστα ὅσα ἀρχαῖα χειρόγραφα «**πρὸς Ἐφεσίους**» καὶ τῆς καταχωρίσεως τῶν λέξεων «ἐν Ἐφέσῳ» ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ προοιμίου τῆς ἐπιστολῆς. Ὁ Edg. Goodspeed δὲν παρετήρησεν ὅτι ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ παπύρου τοῦ ὁποίου φωτογραφίαν δημοσιεύει μεταξὺ σελίδων 222 καὶ 223 ὑπάρχει ὄχι μόνον ἡ παράλειψις τῶν λέξεων «ἐν Ἐφέσῳ», ἀλλὰ καὶ ἄλλων λέξεων. Ἡ ἐπιστολὴ ἀρχίζει διὰ τῶν λέξεων· «Παῦλος, ἀπόστολος

---

5) Διὰ τοὺς ὑπὲρ καὶ κατὰ τῆς γνησιότητος τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς ἐξηγητὰς παραπέμπω εἰς τὸ Dictionnaire de la Bible τοῦ Vigouroux B. β. T. 1850

6) Ὁ πάπυρος εὑρίσκεται εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Μισιγγάνης University of Michigan τὸ δημοσιευόμενον ἐν φωτοτυπίᾳ κείμενον εἶνε Ἐφ. α 1—11.

'Ιησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς.» Ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος παπύρου ἐλλείπουσιν αἱ λέξεις «**Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ**», καὶ μετὰ τὰς προηγουμένας λέξεις «**καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ**» ἔπειτα ἀμέσως «ὁ εὐλογήσας» κλπ. Ἀλλὰ οὔτε λογικῶς οὔτε συντακτικῶς δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ τοιαύτη μὲ τὴν παράλειψιν τῶν ὡς ἄνω λέξεων γραφὴ τοῦ παπύρου. Πρόκειται περὶ λάθους (lapsus calami) τοῦ ἀντιγραφέως. Καὶ ἐπειδὴ ἡ δευτέρα αὕτη παράλειψις δὲν εἶχε συνεπείας ἀφορώσας ἐκείνους διὰ τοὺς ὁποίους προωρίζετο ἡ ἐπιστολή, ἀλλ' ἁπλῶς συντακτικὰς δυσχερείας, παρεσιωπήθη. Τὸ αὐτὸ ὅμως λάθος τοῦ ἀντιγραφέως προὐκάλεσε καὶ τὴν παράλειψιν τῶν λέξεων «ἐν Ἐφέσῳ». Τὸ ὅτι ἀρχαῖοι κώδικες, ὡς ὁ Σιναϊτικὸς καὶ ὁ Βατικανὸς παρουσιάζουσιν τὴν ἰδίαν παράλειψιν, τὸ τοιοῦτον προέρχεται ἐκ τούτου ὅτι οἱ ἀντιγραφεῖς τῶν κωδίκων τούτων εἶχον ὑπ' ὄψιν κείμενα προελθόντα ἢ ἐκ τοῦ ἰδίου παπύρου ἢ ἐξ ἀρχαίων ἀντιγράφων ἀποτόκων τοῦ αὐτοῦ παπύρου ἢ ἄλλου ὁμοίου. Καὶ οἱ δύο ὅμως οὗτοι ἀρχαῖοι κώδικες ἔχουσι τὴν ἐπιγραφὴν «πρὸς Ἐφεσίους».

Ἄλλως τε καθὼς ἡ παράλειψις τοῦ «εὐλογητός» κ. ἄ. καθιστᾷ ἀκατανόητον τὴν ἑρμηνείαν τῶν ἑπομένων «ὁ εὐλογήσας» κ. λ. π. ἢ τοὐλάχιστον ἀφίνει συντακτικὸν (λογικὸν) χάσμα, τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὴν λέξιν «οὖσιν» ἡ παράλειψις τοῦ «ἐν Ἐφέσῳ» [7]). Ἡ ἀπόπειρα τοῦ Μ. Βασιλείου ἔχοντος ὑπ' ὄψιν «παλαιὰ ἀντίγραφα» μετὰ τῆς γραφῆς ἄνευ τοῦ «ἐν Ἐφέσῳ», νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς ὄντας διὰ τῆς ἐννοίας τοῦ «ἡνωμένους τῷ Χριστῷ» «ὡς ἰδιαζόντως ὄντας» δὲν εἶνε ἐπιτυχής [8]). Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐν τῇ πρώτῃ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ αὐτοῦ (α. 26—31) ἐμιλεῖ περὶ τῆς ἀντιθέσεως ἡ ὁποία ἀπὸ μορφωτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπόψεως ὑφίστατο κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ χριστιανισμοῦ, μεταξὺ τῶν χριστιανῶν καὶ τῶν μὴ τοιούτων. «Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς, ἀλλὰ

---

7) Ἡ προσθήκη τοῦ ν εἰς τὴν δοτικὴν «οὖσι» προϋποθέτει λέξιν ἀρχομένην ἀπὸ φωνῆεν «ἐν» οὐχὶ ἀπὸ σύμφωνον ὡς ἡ λέξις «καὶ» (καὶ πιστοῖς).

8) Μ. Βασιλείου πρὸς Εὐνόμιον περὶ υἱοῦ· «καὶ γάρ που καὶ ἑτέρωθι ὁ αὐτὸς οὗτος ἀπόστολος, ὁ ἐν πνεύματι Θεοῦ λαλῶν, μὴ ὄντα ὀνομάζει τὰ ἔθνη, διὰ τὸ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ ἐστερῆσθαι, εἰπών, ὅτι τὰ μὴ ὄντα ἐξελέξατο ὁ Θεός..... Ἀλλὰ καὶ τοῖς Ἐφεσίοις ἐπιστέλλων ὡς γνησίως ἡνωμένους τῷ ὄντι δι' ἐπιγνώσεως, ὄντας αὐτοὺς ἰδιαζόντως ὠνόμασεν εἰπὼν τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσι Migne Ε.Π. τόμ. 29 στ. 612.

τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, **καὶ τὰ μὴ** ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ». Δὲν εἶνε δύσκολον νὰ ἀντιληφθῇ τις ὅτι τὸ «τοῖς οὖσι» τῆς πρὸς Ἐφεσίους δὲν ἔχει σχέσιν μετὰ τοῦ «ὄντα» τῆς Α'. πρὸς Κορινθίους. Ἄλλως τε ἡ χρῆσις τοῦ «ὄντας», «ὄντες», «οὖσι» ἀπὸ μέρους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου μετὰ τῆς σημασίας τῆς ἑνώσεως μετὰ τοῦ Χριστοῦ γίνεται ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν λέξεων «ἐν Κυρίῳ». Οὕτω π. δ. χ. «ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς **ὄντας** ἐν Κυρίῳ» (Ρωμ. ιστ'. 12). Ἐκτὸς τούτου, ὡς ὀρθῶς παρετήρησεν πρὸ δεκάδων ἐτῶν ὁ Γερμανὸς Heim. Wilh Meyer 9) αἱ λέξεις «τοῖς οὖσιν» ἢ «τῇ οὔσῃ» ἐν ἄλλαις ἐπιστολαῖς τοῦ ἰδίου Ἀποστόλου προηγοῦνται ἑνὸς τοπικοῦ προσδιορισμοῦ· «τοῖς οὖσιν ἐν Ρώμῃ» (Ρωμ. α, 7). «τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις» (α, 1)· τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ»· (Α. Κορ. α, 1.) «τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ» (Β. Κοριν. α. 1.).

Καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι συγγραφεὺς τῆς πρὸς Ἐφεσίους δὲν εἶνε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἀλλὰ μαθητής τις αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ ἐμφανίσῃ αὐτὴν ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου, διὰ νὰ προσδώσῃ μεγαλύτερον κῦρος εἰς αὐτήν, ἀνάγκη νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ μαθητὴς οὗτος ἐγνώριζε καλῶς τὰς ἐπιστολὰς τοῦ Ἀποστόλον Παύλου, ὅτι ἐπομένως ἦτο ἀρκετὰ ἐξῳκειωμένος πρὸς τὸ ὕφος του καὶ ὅτι καὶ ὁ ἴδιος — ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν ὑψηλῶν ἐννοιῶν τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἦτο ἀρκετὰ ἀνεπτυγμένος ὥστε νὰ ἀποφεύγῃ τὴν χρῆσιν φράσεων ἀκαταλήπτων ὡς ἡ «τοῖς οὖσιν» ἄνευ προσδιορισμοῦ.

Ἀλλ' ἐὰν ὁ Μ. Βασίλειος παραδέχεται τὴν γραφὴν «τοῖς οὖσιν» ἄνευ τῆς προσθήκης «ἐν Ἐφέσῳ» τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ἀρνεῖται ὅτι προωρίζετο διὰ τοὺς Ἐφεσίους καὶ ὅτι ἀμφισβητεῖ τὴν γνησιότητα τῆς ἐπιστολῆς ταύτης τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Ὡς ἤδη ἐσημείωσα ἐν τῇ 8 σημειώσει ὁ Μ. Βασίλειος σαφῶς καθορίζει τὸν συγγραφέα γράφων· ἀλλὰ ***καὶ τοῖς Ἐφεσίοις ἐπιστέλλων*** (ὁ Ἀπόστολος Παῦλος).

Τὰ ἀρχαιότερα χειρόγραφα ἔχουσιν ἐπὶ κεφαλῆς «πρὸς Ἐφεσίους». Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ λεχθῇ καὶ ὡς πρὸς τὰς ἀρχαίας μεταφράσεις συριακάς, λατινικὰς καὶ ἄλλας καὶ ἰδίως τὴν συριακὴν Peschito, ἡ ὁποία ἀ-

---

9) Der Brief an die Ephesien ὁ ἕκτος τόμος τῆς ὅλης συλλογῆς τῆς ἑρμηνείας τῆς Κ. Διαθήκης. Ὁ Goodspeed δὲν εἶχε, φαίνεται, ὑπ' ὄψιν τὸν ἄριστον τοῦτον προτεστάντην ἐξηγητήν, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξηγητικὴ αὕτη ἐργασία διατηρεῖ πάντοτε τὴν ἀξίαν της, καὶ ὁ ὁποῖος ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς Ἐφεσίους καὶ ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Ἀπ. Παύλου.

νήκει εἰς τὸ τέλος τοῦ δευτέρου αἰῶνος. Ὁ κανὼν Muratori τῆς ἰδίας ἐποχῆς (τέλος τοῦ 6ου αἰῶνος). Μόνον ὁ αἱρετικὸς Μαρκίων, καθὼς ἀναφέρει ὁ κατὰ τὸ 240 ἀποθανὼν Τερτουλλιανὸς (contra Marcionem V, 11), ἀνεγίνωσκεν ἐπιγραφὴν οὐχὶ πρὸς Ἐφεσίους, ἀλλὰ «πρὸς Λαοδικεῖς».

Κλήμης ὁ ἀπὸ τοῦ 91—100 ἐπίσκοπος Ρώμης, ἀναφέρει ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ χωρία ὅμοια κατ' ἔννοιαν καὶ ἐνίοτε καὶ κατὰ λέξιν πρὸς χωρία τῆς πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς τοῦ Ἀπ. Παύλου. Ἄρα ἐγνώριζεν αὐτὴν πρὶν κλείσῃ ὁ πρῶτος αἰὼν καὶ ἦτο εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ ἐὰν ἦτο ἢ ὄχι ἔργον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ ἐὰν ἑπομένως εἶχε τὸ ἀπαιτούμενον κῦρος. Πάντως ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἔζησεν ὁ ἅγιος Κλήμης ἀνατρέπει τὸν ἰσχυρισμὸν ὅτι ἡ πρὸς Ἐφεσίους τυγχάνει ἔργον μεταποστολικόν.

Ἐν τῇ πρώτῃ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ τοῦ Ρώμης Κλήμεντος (κεφ. 46 Migne 1 σ. 308) ἀναγινώσκομεν· «ἢ οὐχὶ ἕνα Θεὸν ἔχομεν, καὶ ἕνα Χριστόν, καὶ ἓν πνεῦμα τῆς χάριτος τὸ ἐκχυθὲν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ μία κλῆσις ἐν Χριστῷ;» Ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους (δ 4—6) εὑρήνται τὰ ἀκόλουθα· «ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ***ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν***· εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, εἷς Θεὸς καὶ Πατὴρ πάντων». Ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ (κεφ. 38 Migne 1 σ. 284) ἀναφέρει ὁ ἱερὸς Κλήμης τὴν φράσιν· «διὰ τούτου ἠνεώχθησαν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς καρδίας», ἡ ὁποία ἔχει σχέσιν μετὰ τῆς φράσεως τῆς πρὸς Ἐφεσίους (α, 18) «πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν».

Ἡ Διδαχὴ τῶν δώδεκα Ἀποστόλων (κεφ. δ'. 10, 11) περιέχει παραγγέλματα κατὰ πολὺ ὁμοιάζοντα πρὸς τὰ ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους ἀναφερόμενα (στ. 1, 5). «οὐκ ἐπιτάξεις δούλῳ σου ἢ παιδίσκῃ, τοῖς ἐπὶ τὸν αὐτὸν Θεὸν ἐλπίζουσιν, ἐν πικρίᾳ σου, μήποτε οὐ φοβηθήσονται τὸν ἐπ' ἀμφοτέροις Θεόν.. ὑμεῖς δὲ οἱ δοῦλοι ὑποταγήσεσθε τοῖς κυρίοις ὑμῶν ὡς τύπῳ Θεοῦ ἐν αἰσχύνῃ καὶ φόβῳ». Τὰ ἴδια ἀναφέρει περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος καὶ ἡ ἐπιστολὴ Βαρνάβα (ιθ. 7. Migne 7 σ, 1126). Ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους ἀναγινώσκομεν: (στ' 5, 6, 9) «οἱ δοῦλοι ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν καὶ τῷ Χριστῷ.... δουλεύοντες ὡς τῷ Κυρίῳ.... Καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς».

(συνεχίζεται)

† Ο ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

ΑΙ ΕΝ ΒΥΖΑΝΤΙΩ, ΜΟΝΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΜΑΝΤΟΣ

Η ΕΠΙΚΡΑΤΟΥΣΑ σύγχυσις περὶ τῶν μαρτυρείων ἢ Μονῶν τοῦ ἁγίου Μάμαντος παρὰ τοῖς ἀρχαιολογοῦσι καὶ τοῖς τοπογράφοις εἶναι ἀκατανόητος καὶ ἀνεξήγητος. Τῆς τοιαύτης συγχύσεως αἴτιοι εἶναι πρῶτον οἱ Συναξαρισταὶ καὶ δεύτερον οἱ τῶν Πατρίων συγγραφεῖς καὶ οἱ χρονογράφοι.

Ἐντὸς τῆς Πόλεως ὑπῆρχον δύο Μοναὶ τοῦ ἁγίου Μάμαντος, ἡ μία εἰς τὴν Ξηρόκερκον καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὴν Ξυλόκερκον πόρταν. Αἱ δύο αὗται πύλαι, ἡ Ξηρόκερκος καὶ ἡ Ξυλόκερκος, ἔκειντο εἰς δύο διαφόρους τοποθεσίας, ἡ μία μετὰ τὴν πύλην τὴν χρυσῆν, ἀπέναντι τῶν Ὑψωμαθείων, ἡ Βελγρὰδ — καποῦ ὑπὸ τῶν Τούρκων κληθεῖσα, ἡ δὲ ἄλλη (ἡ Ξυλόκερκος) ἀπέναντι τῶν Βλαχερνῶν, ἀμφότεραι δὲ ἐπὶ τῶν τειχῶν. Ἡ ἐναλλαγὴ τῶν δύο τούτων πυλῶν, Ξηροκέρκου καὶ Ξυλοκέρκου, παρὰ τοῖς Συναξαρισταῖς καὶ τοῖς χωρογράφοις ἐπέφερε τὴν σύγχυσιν. Τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τὴν διαφωνίαν τῶν χωρογράφων ἐπηύξησε καὶ ἡ ὕπαρξις τρίτης Μονῆς τοῦ ἁγίου Μάμαντος «πέραν τῆς Πόλεως» καὶ ἐπῆλθε τὸ κορύφωμα τῆς ἀκατανοήτου ταύτης πλάνης, ὥστε ὁ ἀριθμὸς τῶν Μονῶν τοῦ ἁγίου Μάμαντος νὰ ὑπερβῇ τὰς ἑπτά! Ὁ Γεδεὼν μόνον ἐν τῷ Βυζαντινῷ Ἑορτολογίῳ (σ. 164) ἀπαριθμεῖ πέντε· μίαν «ἀγχοῦ τοῦ τείχους ᾧ Ξυλόκερκος ὄνομα»· δευτέραν ἐν τοῖς Δαρείου· τρίτην ἐν τῷ Σίγματι· τετάρτην κατὰ τὴν Προποντίδα (ὅπου μονὴ και παλάτιον τοῦ ἁγίου Μάμαντος)· καὶ πέμπτην τὴν ὑπὸ Γεωργίου τοῦ Καππαδόκη ἀνακαινισθεῖσαν, κειμένην ἐν Ὑψωμαθείοις. Εἰς τὸ Λεξικὸν δὲ τῆς Ἱστορίας καὶ Γεωγραφίας τοῦ Σ. Βουτυρᾶ (τομ. Γ'. σ. 1050) ἀπαριθμεῖ καὶ ἕκτην πλησίον τοῦ Ἐγιούπ, ἑβδόμην δὲ καὶ τελευταίαν μεταξὺ τῶν χωρίων Μακροχωρίου καὶ ἁγίου Στεφάνου, τουτέστι εἰς τὸ Ἀϊμάμαδερέ [1]). Θὰ προσπαθήσωμεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἱστορικῶν πηγῶν καὶ τῶν Συναξαριστῶν νὰ καθορίσωμεν τὰς τοποθεσίας τῶν τριῶν τούτων ἀρχαίων καὶ περιφανῶν Μονῶν τοῦ Βυζαντίου, περὶ τῶν ὁποίων τόσος λόγος γίνεται εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς συγγραφεῖς.

---

1) ***Γεδεών***, Ἔγγραφοι λίθοι καὶ κεράμια, καὶ Βυζαντινὸν Ἑορτολόγιον σ. 164.

Α' Μονὴ τοῦ ἁγίου Μάμαντος ἐν τῷ Σίγματι

Οἱ Συναξαρισταὶ τὴν γενομένην ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Μάμαντος σύναξιν (Σεπτεμβρίου 2) ὁρίζουσι «ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ τῷ ὄντι ἐν τῷ Σίγματι»· [2]) ὁμοίως καὶ ὁ Παρισινὸς Συναξαριστὴς 1583 (ιγ' αἰῶνος) «ἡ σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ τῷ ὄντι ἐν τῷ Σίγματι»· ὁμοίως καὶ ὁ Ἱεροσολυμιτικὸς 40 (τοῦ Σταυροῦ) «ἡ σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ τῷ ὄντι ἐν τῷ Σίγματι»· [3]) Ποῦ δὲ ἔκειτο τὸ καλούμενον Σίγμα;

Κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς ἱστορικοὺς δύο τόποι ἔφερον τὸ ὄνομα τοῦτο: ἡ ἐν τῷ παλατίῳ πλησίον τοῦ Τρικόγχου αἴθουσα, ὡς μαρτυρεῖ Λέων ὁ Γραμματικός [4]), τὴν ὁποίαν ἔκτισεν ὁ βασιλεὺς Θεόφιλος «ὁ δὲ βασιλεὺς (Θεόφιλος) τὸν Τρίκογχον ἐν τῷ παλατίῳ καὶ τὸ λεγόμενον Σίγμα ἐποίησε»· ὁμοίως καὶ οἱ μετὰ Θεοφάνην [5])· «ἀλλὰ τοῦτον μὲν (τὸν Θεόφιλον) οὕτω καταστρέψαντα τὸν βίον, ἐνταῦθα καταλιπόντες ἐπὶ τὰς καταλοίπους οἰκοδομάς αὐτοῦ που περὶ τὰ ἀνάκτορα οὔσας βαδιούμεθα... ὅ τε γὰρ Τρίκογχος ἐκ τοῦ σχήματος τὴν κλῆσιν λαχών, τρισὶ γὰρ κόγχαις μετεωρίζεται... ἡ ἔξοδος εἰς τὸ καλούμενον οὕτω Σίγμα ἐξάγει ἐκ τῆς πρὸς τὸ στοιχεῖον ὁμοιότητος τὴν ἐπωνυμίαν λαβών» καὶ ὁ ἄλλος τόπος ὅπου ἔκειτο ἡ Μονὴ τοῦ ἁγίου Μάμαντος, καὶ ὁ ναὸς τῆς Θεοτόκου ἐν τῷ Σίγματι, καὶ ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Στεφάνου ὁ πλησίον τοῦ Σίγματος, δηλαδὴ ὁ ἀπέναντι τῶν Ὑψωμαθείων χῶρος.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὁ τόπος προσέλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Σίγμα ἐκ τῆς πρὸς τὸ στοιχεῖον ὁμοιότητος· ἦτο μὲ ἄλλους λόγους ὅπως τὸ βυζαντινὸν γράμμα C ἐκ τοῦ ἡμικυκλικοῦ αὐτοῦ σχήματος λαβὼν τὸ ὄνομα, ὡς λέγει καὶ ὁ Κεδρηνός [6]). Σήμερον σχῆμα τοιοῦτον ἡμικυκλικὸν οὐδαμοῦ τῶν τειχῶν τοῦ Θεοδοσίου, οὔτε τοῦ ἐκεῖ χώρου φαίνεται [7]).

---

[2]) Delegay, Συναξ. Κ/πόλεως σ. 7. 13.

[3]) ***Δημητριεύσκη***, Τυπικὰ Β, 768.

[4]) Ἔκδ. Βόννης σ. 225.

[5]) σ. 140 κέ.

[6]) τ. Β, 140. ***Ἰωήλ***, Migne P. gr. τομ. 139, 284. ***Μιχαὴλ Γλυκᾶ***, χρον. σ. 592.

[7]) Εἰκάζω ὅτι τὸ λεγόμενον Σίγμα ἦτο βραχεῖα στήλη ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦν κεχαραγμένον τὸ γράμμα C (σίγμα), ἀλλ' ἀντεστραμμένον οὕτω Ɔ· ἐπὶ τῆς ράχεως δὲ τούτου ἐσημειοῦντο οἱ ρεγεῶνες τῆς πόλεως και αἱ ἀποστάσεις αὐτῶν εἰς μίλια ἢ ἀπὸ τῆς στήλης ταύτης τοῦ Σίγματος, ἢ ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ μιλιαρίου τοῦ παρὰ τὴν Ἁγίαν Σοφίαν πρὸς ὁδηγίαν τῶν εἰσερχομένων ἐκ τοῦ Ἐξωκιονίου ἐντὸς τῶν κωνσταντινιανῶν τειχῶν ἐκ τῶν ἐκτὸς ἐπαρχιῶν. Τοιαῦται στῆλαι ὕψους 80 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου εὕρηνται εἰς τὰ προάστεια τῶν Παρισίων, μία δὲ τοιαύτη καὶ ἐν Chennêvieres ἔνθα ἐγὼ κατοικῶ, εἰς κεντρικὰ μέρη ἔχουσαι ἄνωθεν πλάκα ἐφ' ἧς τὸ ἡμικυκλικὸν γράμμα C (σίγμα), εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου σημειοῦνται τὰ γειτονικὰ χωρία καὶ αἱ ἀποστάσεις τούτων ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς στήλης εἰς χιλιόμετρα.

Ἐκ τῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων ὁδηγούμενοι, δυνάμεθα νὰ ὁρίσωμεν κατὰ προσέγγισιν τὸν τόπον τοῦτον τοῦ Σίγματος εἰς ὃν ἔκειτο ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Μάμαντος. Ὁ Κεδρηνὸς λέγει ὅτι, ὅτε Μιχαὴλ ὁ Καλαφάτης (1040—1042) κατέφυγεν ἐκ τοῦ παλατίου εἰς τὴν Μονὴν τῶν Στουδίου ὡς εἰς ἄσυλον, ὁ ἐξαγριωθεὶς ὄχλος εἰσῆλθεν εἰς τὴν Μονὴν καὶ ἀπήγαγον σύροντες «διὰ τῆς ἀγορᾶς ἀπὸ τῶν ποδῶν καὶ ἄνωθεν τῆς Περιβλέπτου Μονῆς, ἐν τῷ τόπῳ τῷ καλουμένῳ Σίγματι ἀγαγόντες ἀποτιφλοῦσι» [8].) Ὁ δὲ ἀνώνυμος τοῦ Σάθα [9]) ἔτι ἀκριβέστερον· «ἁρπάσαντες τὸν Μιχαὴλ καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν τόπον τὸν καλουμένον Σίγμα περὶ τὰ ὅρια τῆς πηγῆς μαχαίρᾳ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐξορύττουσι». Καὶ ἔτι σαφέστερον ὁ Πορφυρογέννητος Κωνσταντῖνος, ὅστις ἀφηγούμενος τὰ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Θεοφίλου ἐκ τοῦ κατὰ τῶν Σαρακηνῶν πολέμου εἰς τὸ Βυζάντιον λέγει· «διοδεύσας ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε (ἀπὸ τῆς χρυσῆς πύλης) διὰ τοῦ Σίγματος καὶ τῆς πρὸς τὸν ἅγιον Μώκιον μέχρι τοῦ μιλίου» [10]). Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς Πορφυρογέννητος ἱστορῶν τὴν θριαμβευτικὴν εἴσοδον τοῦ πάππου αὐτοῦ Βασιλείου εἰς τὴν πόλιν ἐπιφέρει· «Εἰσῆλθον τὴν χρυσῆν μεγάλην πόρταν δηριγευόμενοι καὶ ἦλθον ἐν τῷ Σίγματι καὶ διὰ τῶν ἀριστερῶν ἐν τῷ Ἑξακιονίῳ καὶ Ξηρολόφῳ» [11]). Ὁ αὐτὸς δὲ Πορφυρογέννητος τὸ Σίγμα ταὐτίζει μὲ τὸ λεγόμενον Τρίτον [12]). Ὥστε τὸ Σίγμα τοποθετεῖται ἄνωθεν τῆς Μονῆς τῆς Περιβλέπτου, εἰς τὰ ὅρια τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς καὶ εἰς τὸ Τρίτον, εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὸν ἅγιον Μώκιον. Ἀλλὰ γνωρίζομεν ἀσφαλῶς ὅτι εἰς τὸ Τρίτον ἔκειτο ἡ Μονὴ τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίσει (τὸ σημερινὸν τέμενος Κοτζᾶ Μουσταφᾶ-πασᾶ). Εἰς τὴν περιοχὴν ὅθεν αὐτὴν ἔκειτο καὶ ἡ Μονὴ τοῦ ἁγ. Μάμαντος, ὡς καὶ ἐκ τῶν ἐφεξῆς δῆλον γίνεται.

Ἐκ τῆς γνωστῆς βιογραφίας Συμεὼν τοῦ Νέου Θεολόγου τῆς γραφείύπὸ τοῦ Νικ. Στηθάτου [13]) ἡγουμένου τῆς Μονῆς τῶν Στουδίου, μανθάνομεν ὅτι ὁ Συμεὼν διωχθεὶς ἐκ τῆς Μονῆς τῶν Στουδίου κατέφυγεν εἰς τὴν γειτονικὴν Μονὴν τοῦ ἁγίου Μάμαντος ὅπου ἐγένετο μετὰ χαρᾶς δεκτὸς ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου Ἀντωνίου, ὃν ἀποθανόντα διεδέχθη εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Μονῆς, τὴν ὁποίαν διηύθυνεν ἐπὶ τέταρτον περίπου αἰῶνος, ὁπότε ἕνεκα στάσεως τῶν μοναχῶν ἠναγκάσθη τῷ 1009 νὰ ἀπομακρυθῇ τῆς Μονῆς

[8]) Ἔνθ' ἀνωτέρω σ. 540.

[9]) Μεσαιων. Βιβλιοθ. τ. Ζ, 162.

[10]) Ἔκθεσις σ. 505, 21 ἔκδ. Βόνν.

[11]) Ἔνθ' ἀνωτ. σ. 501, 18.

[12]) Ἔνθ' ἀνωτ. τ. Α, 504-5-6.

[13]) Βίος Συμεὼν ἀριθ. 14 ἔκδ. L. Petit Πρβλ. Pargoire, Le Saint-Mamas de Constantinople σ. 49.

καὶ μετέβη ἄνωθεν τῆς Χρυσοπόλεως ἔνθα εὑρὼν μικρὸν εὐκτήριον τῆς ἁγίας Μαρίνης μετεσχημάτισεν εἰς Μονὴν καὶ ἐκεῖ διῆλθε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του ἀποθανὼν τῇ 12 Μαρτίου τοῦ 1022.

Ὁ Συμεὼν οὗτος ὁ τοσαῦτα χρηματίσας ἔτη ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Μάμαντος λέγεται εἰς τὰ σωζόμενα αὐτοῦ εἰς ἀρχαίους κώδικας ἔργα «ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Μάμαντος τῆς Ξηροκέρκου»· αὐτὸς εἶνε ὁ τίτλος αὐτοῦ καὶ τῆς Μονῆς του ὁ ἁπαντῶν εἰς τὰ παλαιὰ καὶ νεώτερα χειρόγραφα ἀπὸ τοῦ ιβ′ μέχρι τοῦ ιζ′ αἰῶνος [14]). Ἐκ τῆς Μονῆς του, ἥτις ἐκαλεῖτο Μονὴ τῆς Ξηροκέρκου ἔφερε καὶ αὐτὸς τὸν ἡγουμενικὸν τίτλον· οὐδέποτε λέγεται ἡγούμενος τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Μάμαντος τῆς πλησίον τῆς Ξηροκέρκου, διότι ἡ Ξηρόκερκος πόρτα τὴν ὁποίαν οἱ χωρογράφοι ἐσφαλμένως ὀνομάζουσι Ξυλόκερκον, ἔλαβε τὸ ὄνομα της ἐκ τῆς Μονῆς καὶ οὐχὶ ἡ Μονὴ ἐκ τῆς πόρτας ὥστε νὰ τοποθετῆται πλησίον τῆς πόρτας τῆς Ξηροκέρκου. Τὸ ἐπίθετον Ξηρόκερκος ἀνῆκεν εἰς τὴν Μονὴν ἴσως διότι ἡ θύρα τῆς Μονῆς ἔκλειεν ἐσωτερικῶς διὰ ξυλίνης ξηρᾶς δοκοῦ ἢ μοχλοῦ ἔχοντος σχῆμα οὐρᾶς, ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον στραβοκλεῖδι [15]), ἢ ἐν γένει ἐκ γνωρίσματός τινος ἐσωτερικοῦ ἢ ἐξωτερικοῦ τῆς Μονῆς. Πιθανὸν ἡ Ξηρόκερκος πόρτα νὰ εἶναι ἡ πόρτα τοῦ Τρίτου εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Μονὴ τοῦ ἁγίου Μάμαντος ἐπέβαλε τὸ ὄνομά της καὶ ἐπεκράτησε νὰ λέγηται καὶ πόρτα τῆς Ξηροκέρκου [16]), ὡς ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Ρωμανοῦ ἡ πλησίον αὐτοῦ κειμένη πύλη ἐκλήθη πύλη τοῦ Ρωμανοῦ καὶ τόσαι ἄλλαι διὰ τὸν ἴδιον λόγον. Εἴδομεν δὲ ὅτι, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πορφυρογεννήτου, ἡ πύλη τοῦ Τρίτου δὲν εἶναι ἄλλη, παρὰ ἡ πύλη τοῦ Σίγματος, ὅπου τοποθετεῖται ὑπὸ τῶν Συναξαριστῶν ἡ Μονὴ τοῦ ἁγίου Μάμαντος· ἡ πύλη δὲ αὕτη (ἡ καὶ πυλὶς ὑπό τινων χρονογράφων καλουμένη) ἴσως ἐντετειχισμένη σήμερον, ἔκειτο μεταξὺ τοῦ Βελγρὰδ—καποῦ καὶ τῆς πόρτης τῆς Πηγῆς (Σηλύβρη—καποῦ).

Ὅτι εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τοῦ Τρίτου ἢ τοῦ Σίγματος ἔκειτο ἡ τοῦ ἁγίου Μάμαντος Μονή, ἔχομεν καὶ ἄλλην σοβαρωτέραν μαρτυρίαν ἐξ αὐτοῦ τοῦ τυπικοῦ τοῦ ἁγίου Μάμαντος, τοῦ ἐκδοθέντος ὑφ᾽ ἐμοῦ [17]), καὶ συνταχθέντος ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ Φιλανθρωπηνοῦ τῷ 1147. Ἐν σημειώματι τοῦ ἐν λόγῳ Τυπικοῦ γεγονότι ἐπὶ βεβαιώσει καὶ ἐπικυρώσει αὐτοῦ λέγεται·

---

[14]) Ἴδ. Κώδικας τῆς Μονῆς Βατοπεδίου 472 (ιβ′ αἰῶνος) φ. 99. 666. 667. 279 φ. 53. Λαύρας Λ. 38 φ. 125. Πρβλ. καὶ Pargoire ἔνθ᾽ ἀν. σ. 27.

[15]) *Κουκουλέ*, Περὶ τῆς Βυζαντινῆς οἰκίας, ἐν Ἐπετηρίδι Ἑταιρείας Βυζ. Σπουδῶν τ. ΙΒ′, 110.

[16]) Οἱ χωρογράφοι εἰς τοὺς ἐκπονηθέντας χάρτας τῆς πόλεως τὴν Ξηρόκερκον ὀνομάζουσι Ξυλόκερκον.

[17]) Ἴδ. «Ἑλληνικὰ» (περιοδικὸν) τόμ. Α′, 305.

«Μετακληθέντες (μηνὶ Ἰανουαρίῳ ε' ἡμέρᾳ α' ἰνδ. β') εἰς τὴν σεβασμίαν Μονὴν τοῦ περιωνύμου ἁγίου μάρτυρος Μάμαντος, τὴν καταντικρὺ μὲν τῆς κοινοβιακῆς γυναικείας Μονῆς τῶν Ἀριστηνῶν διακειμένην, πλησίον δὲ τῆς σεβασμίας Μονῆς τοῦ Ἰασίτου, εὕρομεν ἐν τῷ Κυριακῷ ἠθροισμένους τόν τε τιμιώτατον μοναχὸν καὶ καθηγούμενον τῆς αὐτῆς Μονῆς κῦριν Ἀθανάσιον τὸν Φιλανθρωπηνὸν καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν μοναχοὺς τοὺς καὶ καθεξῆς κατ' ὄνομα δηλωθησομένους».

Ἐκ τοῦ σημειώματος τούτου ἔχομεν ἀκριβεστέραν τὴν θέσιν τῆς Μονῆς ἀντικρὺ μὲν τῆς γυναικείας Μονῆς τῶν Ἀριστηνῶν κειμένης, πλησίον δὲ τῆς Μονῆς τοῦ Ἰασίτου. Γνωρίζομεν δὲ ὅτι ἡ Μονὴ τοῦ Ἰασίτου εἶναι τὸ σημερινὸν τέμενος Ἰησά, ὡς ἀπέδειξεν ὁ ἀνακαλύψας τοῦτο Πασπάτης [18]) καὶ ἀπεδέχθησαν πάντες οἱ νεώτεροι τοπογράφοι. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἔξω τῶν τειχῶν τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καὶ ἀντικρὺ τῆς Μονῆς τῶν Ἀριστηνῶν ἦτο ἡ Μονὴ τοῦ ἁγίου Μάμαντος. Ὁ δὲ Παχυμέρης [19]) ἀφηγούμενος τὰ τῆς παραιτήσεως τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Κυπρίου (1289) λέγει ὅτι ἀπεσύρθη «τῷ τῆς Ἀριστινῆς [20]) μονυδρίῳ ἐχόμενά που κειμένῳ τῆς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίσει Μονῆς». Ἡ μαρτυρία αὕτη τοῦ Παχυμέρη εἶναι πολυτιμοτάτη διότι διὰ τῆς ὑποδείξεως ὅτι ἡ Μονὴ τῆς Ἀριστηνῆς ἦτο πλησίον τῆς Μονῆς Ἀνδρέου τοῦ ἐν τῇ Κρίσει καθορίζει κατὰ τρόπον μὴ ἐπιδεχόμενον ἀμφιβολίαν τὴν θέσιν τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Μάμαντος.

Γειτονικαὶ Μοναὶ τοῦ ἁγίου Μάμαντος φέρονται εἰς τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν Τυπικὸν αἱ κατωτέρω κείμεναι Μοναί, τῆς Περιβλέπτου (Σουλοῦ—μοναστήρ) καὶ ἡ τῶν Στουδίου (Ἰμραχὸρ—τζαμί). Πρὸς ἐπικύρωσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Φιλανθρωπηνοῦ Ἀθανασίου συνταχθέντος Τυπικοῦ τοῦ ἁγίου Μάμαντος προσεκλήθησαν ἐκ μὲν τῆς Μονῆς τῆς Περιβλέπτου δύο μοναχοί, ἐκ δὲ τῆς Μονῆς τῶν Στουδίου ὁ ἡγούμενος Θεοφύλακτος, ὁ οἰκονόμος Θεοδόσιος καὶ ἓξ ἄλλοι μοναχοί. Εἴπομεν δὲ ἀνωτέρω ὅτι κατὰ τὸν βιογρά-

---

[18]) Βυζ. Μελέται, σ. 361-363. Schneider, Byzanz σ. 5-7 ἔνθα καὶ σχεδιάγραμμα τῆς Μονῆς. Echos d'Orient 1933, 332. Τοῦ τεμένους τούτου σώζεται ἡ νότιος πλευρά, μέρους τῆς βορείου, ἡ κόγχη τοῦ ἱεροῦ βήματος ἀκεραία μετὰ δύο εἰκόνων, τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ καὶ τοῦ ὁσίου Ὑπατίου, ὡς περιγράφει αὐτὸ ὁ Schneider. Παρὰ τὸ τέμενος κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πασπάτη (σ. 363) ἐφαίνοντο λείψανα παχέος τείχους, τὰ ὁποῖα οἱ ἀρχαιολόγοι δέχονται ὡς λείψανα τῆς ἀρχαιοτάτης Χρυσῆς πύλης τῶν Κωνσταντινισνῶν τειχῶν (Mordtmann, Esquisse σ. 77).

[19]) Τομ. Β' 133, 14 ἔκδ. Βόν.

[20]) Περὶ τῆς Μονῆς Ἀριστηνῆς ἔκδ. Echos d'Orient 1933, 331.

φον τοῦ Συμεὼν τοῦ Νέου Θεολόγου Νικήταν Στηθᾶτον [21]), ὁ Συμεὼν διωχθεὶς ἐκ τῆς Μονῆς τῶν Στουδίου κατέφυγεν «πρὸς τὸν περιβόητον ἐπ' ἀρετῇ 'Αντώνιον ἡγούμενον ὄντα τῆς ἀγχοῦ παρακειμένης μονῆς τοῦ Μάμαντος». 'Εκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων σαφῶς γίνεται δῆλον ποῦ ἡ Μονὴ τοῦ ἁγίου Μάμαντος ἔκειτο.

'Η Μονὴ τοῦ ἁγίου Μάμαντος ἦν ἀρχαιοτάτη. Κατὰ τὰ Πάτρια [22]) «ἡ Μονὴ ἡ Ξηρόκερκος [23]), ὁ ἅγιος Μάμας παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ Μαυρικίου ἐκτίσθη μετὰ γὰρ τὸ ἀποτμηθῆναι Μαυρίκιον εἰς τὸν Εὐτροπίου λιμένα σὺν τοῖς τέκνοις αὐτοῦ λαβοῦσα τὰ σώματα αὐτῶν κατέθετο ἐκεῖσε ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ, τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας τὰς τρεῖς εἰς τὴν Μονὴν τῆς νέας Μετανοίας ἐκάθισε πρὸς ὀλίγον, εἶθ' οὕτως διὰ ξίφους ἀπέκτεινε Φωκᾶς· τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ ταφῆς οὐκ ἠξίωσεν, ἀλλ' εἰς τὴν θάλασσαν ἔρριψεν ἀποκεφαλισθεῖσαν καὶ πᾶσαν τὴν γενεὰν αὐτῆς Φωκᾶς ὁ παράνομος ὤλεσεν».

Κατὰ δὲ τὸν Νικήταν Στηθᾶτον ἐκτίσθη ὑπὸ Μαυρικίου (582 - 602) ὁ δὲ Συμεὼν ὁ νέος «ὅλον τὸ μοναστήριον πλὴν τοῦ ναοῦ ἐκ βάθρων φιλοτίμως ἀνοικοδομεῖ, τὸν δέ γε ναόν, ὅν Μαυρίκιον λέγεται κτίσαι τὸν αὐτοκράτορα, τῶν νεκρῶν σωμάτων ἀποκαθαίρει, πάλαι πολυάνδριον γεγονότα» [24]).

Μετὰ 130 περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ Συμεὼν ἡ μονὴ τοῦ ἁγ. Μάμαντος περιῆλθεν εἰς ἐσχάτην ἀφάνειαν, πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ Συμεὼν ἐγερθέντα ἐκ βάθρων κτίρια κατέρρευσαν, παρέμεινε δὲ μόνος ὁ ναὸς καὶ οὗτος ἀσκεπής, καὶ τότε ἀνεφάνη νέος κτίτωρ καὶ ἀνακαινιστὴς τῆς Μονῆς Γεώργιος ὁ Μυστικός, ἀνὴρ θεοσεβὴς καὶ φιλόκαλος, «ὃς ἰδὼν τὴν μονὴν τοῦ ἐν μάρτυσι καλὸν ἐκλάμψαντος Μάμαντος ἀκμάσασαν ἦν ὅτε καὶ ἀναθήλασαν καὶ πολλῶν εὐπορήσασαν κτημάτων καὶ πραγμάτων καὶ πανταχόθεν φαινομένην καλὴν καὶ οἷον εἰπεῖν δορυφορουμένην τοῖς χάρισι, τῷ μακρῷ δὲ χρόνῳ γεγηρακυῖαν καὶ ὑπορρέουσαν, καὶ τοῦτ' αὐ-

---

21) Βίος τοῦ ἁγ. Συμεὼν ἀριθ. 17 ἔκδ. L. Petit.

22) Κῶδ. 690 Suppl. Παρισίων 9. 238.

23) Ξυλοκέρκου ὁ κῶδ.

24) Παρὰ τὴν τοιαύτην κατάπτωσιν καὶ ἀφάνειαν τῆς Μονῆς, οἵαν περιγράφει αὐτὴν ὁ Φιλανθρωπηνός, ἐν τῇ Μονῇ ὑπῆρχον ἀκόμη ἱκανοὶ μοναχοί· ὁ οἰκονόμος, ὁ ἐκκλησιάρχης, τέσσαρες ἱερεῖς, ὁ Σκευοφύλαξ, εἷς διάκονος, ὁ δοχειαρίτης καὶ 19 μοναχοί, ἐξ ὧν 11 ἐντελῶς ἀγράμματοι ἐπιθέσαντες μόνον τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐν τέλει τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ Τυπικοῦ (σ. 303 305)· ἀλλ' οὗτοι μὴ ἔχοντες οὔτε κελλία οὔτε τὰ πρὸς τὸ ζῆν περιώδευον ἀναζητοῦντες τὰ πρὸς καθ' ἡμέραν χρειώδη.

Ἱερὰ Μονὴ Μεγίστης Λαύρας.
(Ἅγιον Ὄρος).

τὸ κινδυνεύουσαν ὀνόματι μόνῳ σεμνύνεσθαι τῷ τοῦ μάρτυρος, παντάπασι τῶν πραγμάτων ἀπολελοιπότων αὐτήν [25]).... ὁ θεοφιλὴς ἐκεῖνος ἀνὴρ ἰδὼν ἐν καλῷ μὲν κειμένην τοῦ περιέχοντος, ἄλλως δὲ τῇ ἀκόσμῳ καταστάσει συναχρειοῦσαν καὶ τοῦ τόπου τὸ ἐπιτήδειον, ἔρωτι θείῳ κάτοχος γίγνεται καὶ τὴν πρὶν εὐκοσμίαν ἐκ μικρῶν τινων ὑπεμφαινομένην λειψάνων καὶ οἷον εἰπεῖν ἀμυδρῶς σκιαγραφουμένην ἀποδοῦναι ταύτῃ διαθερμαίνεται» (Τυπικὸν ἁγ. Μάμαντος σ. 257, 13).

Ὁ Μυστικὸς ἀνακαινίσας τὴν Μονὴν ἐπροίκισεν αὐτὴν δι' ὅλων τῶν χρειωδῶν, βιβλίων, ἱερῶν ἀμφίων, εἰκόνων καὶ κτημάτων, διωχέτευσεν ἄφθονον ὕδωρ εἰς τὴν Μονὴν καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ἀποθνήσκων ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ ἐπιστασίαν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐγκαταστήσας ἐν αὐτῇ ἡγούμενον τὸν λογιώτατον Ἀθανάσιον τὸν ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Φιλανθρώπου.

Ἡ Μονὴ τοῦ ἁγ. Μάμαντος ἀναφέρεται τῷ 1350 ὅτε Ἰωάννης ὁ Καντακουζηνὸς ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ κοινοβιάσῃ «παρὰ τὸ τοῦ ἁγίου Μάμαντος φροντιστήριον θέσεως ἔχον εὐφυῶς καὶ ἠρεμίας ἀπολαῦον ὡς ἐν πόλει μάλιστα». Τῷ 1399 γίνεται πάλιν λόγος κατὰ Ὀκτώβριον ἐν πράξει πατριαρχικῇ [26]), καὶ ἀπὸ τότε χάνονται τὰ ἴχνη αὐτῆς. Ἀλλ' ἀνακαλύπτω αἴφνης ὅτι ζῇ μέχρι τοῦ 1589, ὡς βεβαιοῖ τὸ ἐν τῷ Παρισινῷ κώδικι 872 φ. 276 σωζόμενον σημείωμα γραφὲν διὰ χειρὸς τοῦ ἡγουμένου τῆς Μονῆς Παύλου καὶ ἔχον οὕτω:

«Τουτον το βυβλιον (Κλίμαξ Ἰωάννου) εγοραστι υπο χιρος εμου αμαρτολου παυλου ειερομοναχου και ειγουμενου μονης αγιου μεγαλομαρτυρος μαμαντος και επουλιθι υπο χιρος λεοντιου ειερεος απο τον αγιον νικολαον τον καιδαρον [27]) και ειτις τον στερυσι απο τω αφτι μονης να εχι τας αρας τον αγιον πατερων, και ἐγοραστι και ειλθεν εις τιν αφτι μονην εις τες ͵αφπθ (= 1589) Χριστου, εν μηνι δεκαιβριου υστατη».

Εἶναι ἡ τελευταία ἄτονος ἠχὼ τῆς περικλεοῦς Μονῆς τὴν ὁποίαν διαιώνισεν καὶ διὰ τῆς ὑπογραφῆς του ὁ τελευταῖος ἴσως αὐτῆς ἡγούμενος Παῦλος. Ἀπὸ τοῦ ιϛ' αἰῶνος ἐξαφανίζεται ἡ Μονὴ καὶ δὲν ἀπομένει οὐδὲ εἷς λίθος ἵνα μαρτυρήσῃ τὸν τόπον αὐτῆς.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Πρ ΛΕΟΝΤΟΠΟΛΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ

---

25) ***Καντακουζηνοῦ,*** Istor. I, IV, 16. III, 107, 10 ἔκδ. Βόννης.

26) Miklosich et Müller, Acta et Diplomata B, 304-312.

27) Τὸν ναὸν τοῦτον τοῦ ἁγ. Νικολάου ἀγνοεῖ ὁ Janin ὁ περιγράψας ἐν Echos d'Orient (ἔτ. 35 1932) σ. 403 πάντας τοὺς ἐν Βυζαντίῳ ναοὺς τοῦ ἁγ. Νικολάου ὁρίσας καὶ τὰς τοποθεσίας αὐτῶν.

Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΓΕΙΟΝ ζωὴν τοῦ Ἰησοῦ πολλάκις γεγονότα θαυμάσια ἐφανέρωσαν τὴν θείαν προσωπικότητα αὐτοῦ. Κατὰ τὴν γέννησίν του ὁ σελαγίζων ἀστὴρ ἐλάμπρυνε τὸ σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ καὶ κατὰ τὴν βάπτισιν εἰς τὰ ρεῖθρα τοῦ Ἰορδάνου ὁ Πατὴρ ἐξήγγειλεν εἰς τὸν κόσμον τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ υἱόν.

Ἤδη ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τριετίας περιῆγε τὴν Γαλιλαίαν ἑρμηνεύων τὰς Γραφάς, εὐαγγελιζόμενος λύτρωσιν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, θεραπεύων τοὺς ἀσθενεῖς καὶ παρηγορῶν τοὺς ὀλιγοψύχους. Τὸ ἱλαρόν του πρόσωπον, ἡ διδασκαλία του, τὰ ἔργα του εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἐξεγείρουν τὰς συνειδήσεις καὶ νὰ προκαλέσουν εἰς τὰς καρδίας τὴν δίψαν τῆς ἀληθείας, τῆς ἀγάπης, τῆς ἁγιότητος. Οἱ μαθηταὶ ἐβεβαιώθησαν περὶ τῆς ἐξόχου φυσιογνωμίας τοῦ διδασκάλου καὶ ὁ Πέτρος ἐσχάτως ὡμολόγησε «σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, τοῦ ζῶντος» (Ματθ. 16, 16).

Ὁ Ἰησοῦς διεκήρυττεν ὅτι εἶχεν ἐπιτελέση τὸ κοινωνικὸν ἔργον καὶ δὲν ἀπέμενε παρὰ ἡ μεγάλη θυσία «ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ πολλὰ παθεῖν» (Ματθ. 16, 21).

Προτοῦ ὅμως πέση τὸ σκότος τῆς ἀγωνίας εἰς τὸν κῆπον τῆς Γεθσημανῆ καὶ βασιλεύση τὸ γλυκύτατον Φῶς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, ὁ Ιησοῦς μετεμορφώθη ἐνώπιον τῶν μαθητῶν του.

Ἡ Μεταμόρφωσις εἶναι ἡ τελευταία ἀναλαμπὴ τῆς δόξης τοῦ Ἰησοῦ προτοῦ ὑποβληθῆ ἑκουσίως εἰς τὰς θλίψεις· εἶναι ἡ θεία ἔκλαμψις, τῆς ὁποίας ἡ ἀκτινοβολία θὰ διατηρηθῆ εἰς τὴν ψυχὴν τῶν μαθητῶν, μέχρις ὅτου ἐπανίδουν τὸν ἀναστάντα Κύριον· εἶναι τὸ σύμβολον τῆς ἠθικῆς μεταμορφώσεως τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τῆς θυσίας τοῦ Λυτρωτοῦ.

* * *

Ὁ Διδάσκαλος παραλαβὼν τοὺς τρεῖς μαθητάς, Πέτρον, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην ἀνῆλθεν εἰς τὸ ὄρος Ἑρμών, ἀπὸ τὸ ὁποῖον πίπτει ἡ δρόσος ἐπὶ τῆς Σιών. Χαρακτηριστικὸν ὅτι παρέλαβε μόνον τρεῖς, οὐχὶ δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς μαθητάς. Ὁ ἱ. Χρυσόστομος τὸ ἀποδίδει εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Ἰούδα. «Ἐπειδὴ ἀνάξιος ἦν τῆς θείας ὄψεως καὶ τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ὀπτασίας ὁ μέλλων γενέσθαι προδότης Ἰούδας, τούτου χάριν καὶ τοὺς

ἄλλους καταλιμπάνει, ἵνα κἀκείνῳ, μὴ μόνῳ καταλειφθέντι, πᾶσαν ἀπολογίαν ὕστερον ἀποκαλύψῃ, καὶ τῆς μεταμορφώσεως τοὺς τρεῖς αὐτάρκεις κατὰ τὸν νόμον ἐπισπάσηται μάρτυρας» (Λόγος εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν Migne P. G. τόμ. 61 σελ. 713).

Ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁ Κύριος ἀπεσύρθη διὰ νὰ προσευχηθῇ. Ἡ προσευχὴ εἶναι καθημερινή του ἐντρύφησις. Τὰ μεγαλύτερα γεγονότα τῆς ζωῆς του τὰ ἀντιμετωπίζει διὰ τῆς προσευχῆς. Προσεύχεται, ὅταν πρόκειται νὰ ἐπιτελέσῃ θαύματα, διδάσκων δὲ τὸν λαὸν συνιστᾷ τὴν ἀδιάλειπτον πρὸς τὸν Θεὸν προσευχήν, διότι ἡ προσευχὴ εἶναι ἡ ἐνίσχυσις τῆς ψυχῆς. Αὕτη μᾶς ἑνώνει μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ μᾶς παρέχει τὸ θάρρος νὰ ὑποφέρωμεν ἀγογγύστως τὸ βάρος τῶν καθημερινῶν θλίψεων.

«Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων» (Λουκ. 17, 2). Ὁ Ἰησοῦς, εἰκὼν καὶ ἀπαύγασμα τῆς δόξης τοῦ Πατρός, ἀπεκάλυψε τὴν δόξαν, ἣν ἀϊδίως ἔχει ὡς Μονογενὴς παρὰ Πατρός. Φῶς εἶναι ἡ κατοικία τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Υἱὸς αὐτοῦ, ἐν μέσῳ τοῦ φωτός, παρουσιάζει τὴν πραγματικήν του μορφήν. Καὶ δὲν ἐνεφανίσθη ἐξαστράπτων εἰς τὸν κόσμον, διότι θὰ προὐκάλει τὴν δειλίαν, τὸν φόβον. Τὰς τελευταίας ὅμως ἡμέρας τῆς ἐπιγείου ζωῆς του ἐφανέρωσεν εἰς τοὺς μαθητάς του τὴν λαμπρότητα τῆς θεοειδοῦς μορφῆς του. «Ἡ Μεταμόρφωσις εἶναι ἡ ἑορτὴ καὶ ἡ νίκη τοῦ φωτός. Ὁ Ἰησοῦς, ὅστις παραμένει ἀκόμη δι' ὀλίγας ἡμέρας σὰρξ καὶ ὕλη, προσλαμβάνει ἐκ τῆς ὕλης τὴν πνευματικωτάτην κατάστασιν. Τὸ σῶμά του, τὸ ὁποῖον ἀναμένει τὴν ἀπελευθέρωσιν, γίνεται φῶς τοῦ ἡλίου, φῶς τοῦ οὐρανοῦ, ὑπερφυσικὸν φῶς ἡ ψυχή του, ἀνυψωθεῖσα ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων, γίνεται ὁρατὴ διὰ μέσου τῆς σαρκός, διαπερᾷ ἐν τῇ ἐκλάμψει της τὰ ὅρια τοῦ σώματος καὶ τοῦ ἐνδύματος, καθὼς μία φλόγα, κλειστὴ μέσα εἰς περιφράγματα, τὰ καίει καὶ διαφαίνεται. Ἀλλὰ τὸ φῶς δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ εἰς τὸ πρόσωπον καὶ τὰ ἐνδύματα. Τὸ φῶς τοῦ προσώπου ὁμοιάζει πρὸς τὸν ἥλιον, τὸ φῶς τῶν ἐνδυμάτων πρὸς τὴν λάμψιν τῆς χιόνος. Τὸ πρόσωπον, καθρέπτης τῆς ψυχῆς, ἔχει τὸ χρῶμα τοῦ φωτός, τὸ ἔνδυμα, ὕλη πρόσθετος, ἔχει τὸ χρῶμα τοῦ πάγου. Διότι ἡ ψυχὴ εἶναι ἥλιος, φῶς, ἀγάπη, ἀλλὰ τὰ ἐνδύματα, ὅλα τὰ ἐνδύματα, ἀκόμη καὶ τὸ σῶμα, εἶναι πρᾶγμα σκιερόν, νεκρόν, τὸ ὁποῖον δὲν λάμπει εἰμὴ ἐξ ἀντανακλάσεως» (Παπίνι - Ἱστορία τοῦ Χριστοῦ).

Μέσα εἰς τὸ ἄπλετον φῶς τῆς Μεταμορφώσεως ἐνεφανίσθησαν δύο ἔνδοξοι προφῆται, ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἡλίας διὰ νὰ μαρτυρήσουν καὶ ἐκεῖνοι, περὶ τοῦ φωτός. Καὶ οἱ δύο ἐγνώρισαν τὴν γοητείαν τοῦ φωτός. Ἡ ὄψις

τοῦ Μωσέως, ὅταν κατέβη ἀπὸ τὸ Σινᾶ, ἦτο τόσον ἐκθαμβωτικὴ ὥστε ἐκαλύφθη διὰ νὰ μὴ τυφλώσῃ τοὺς συνοδούς του. Ὁ δὲ Ἡλίας ἐν πυρίνῳ ἅρματι ἀνηρπάγη εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀλλ' ἐκεῖνοι ἐφωτίσθησαν μὲ τὴν ἀντανάκλασιν τοῦ θείου φωτός, ἐνῷ ἐπὶ τοῦ Ἑρμὼν ἡ μορφὴ τοῦ Ἰησοῦ εἶναι πηγὴ φωτός. Τὰ οὐράνια σώματα τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι φωτεινὰ βυθίζονται εἰς τὸ σκότος μόλις χάσουν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Καὶ οἱ δύο προφῆται, ἑτερόφωτοι μορφαί, δὲν θὰ μείνουν παρὰ μόνον ἐφ' ὅσον τοὺς φωτίζει ὁ Ἰησοῦς.

Ὁ Πέτρος, τύπος ἐνθουσιώδης, εὐκόλως περιπίπτων ἀπὸ τὴν αἰσιοδοξίαν εἰς τὴν ἀπογοήτευσιν, ἀπὸ τὴν ὁμολογίαν εἰς τὴν ἄρνησιν, ἀγνοῶν τὴν κοσμοσωτήριον ἀποστολὴν τοῦ διδασκάλου, ἐγοητεύθη εἰς τὸ ἐξαίσιον αὐτὸ θέαμα καὶ προέτεινε νὰ κατασκηνώσουν ἐπὶ τοῦ ὄρους. «Ραββί, καλὸν ἔστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι. Ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωσεῖ μίαν καὶ Ἡλίᾳ μίαν». (Μαρκ. 9,5). Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἀναφέρει: «μὴ εἰδὼς ὃ λέγει» (9,33). Δὲν ἐγνώριζεν ὅτι μὲ τὴν πρότασίν του κατεδίκαζε τὴν ἀνθρωπότητα νὰ μένῃ διαρκῶς εἰς τὴν κοιλάδα τῶν δακρύων, ὅπου τὴν ἔρριψεν ἡ ἁμαρτία, χωρὶς προσδοκίαν λυτρώσεως, χωρὶς ἐπαγγελίαν ζωῆς, χωρὶς ἀναστάσεως ἐλπίδα.

Ὁ ἱ. Χρυσόστομος παρατηρεῖ εἰς τὸν Πέτρον: «Πῶς οὖν ἡμᾶς ὧδε εἶναι καλόν; εἰ ἐνταῦθα Χριστὸς κατελίμπανεν ἡμᾶς, τίνος χάριν ἐκοινώνησεν αἵματος καὶ σαρκός;.... εἰ τὸ ὄρος ποθεῖς, ἀπαλλάττου λοιπὸν οὐρανοῖς· εἰ σκηνὰς ἐγεῖραι θέλεις, παραίτησαι τὸ εἶναι τῆς Ἐκκλησίας θεμέλιος» (ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 714).

Αἴφνης νεφέλη φωτεινὴ ἐκάλυψε τὰς τρεῖς μορφὰς καὶ ἠκούσθη φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα: «οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα, αὐτοῦ ἀκούετε» (Ματθ. 17,5).

Ἡ φωνὴ τοῦ Πατρός, ἐξαγγέλλοντος τὴν προέλευσιν τοῦ Υἱοῦ, ἦτο μία ἀποκάλυψις τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως. Δέος κατέλαβε τοὺς μαθητάς, οἱ ὁποῖοι ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, μὴ τολμῶντες νὰ ἀτενίσουν εἰς τὸν οὐρανόν.

Ἀλλ' ὅταν διελύθη ἡ νεφέλη καὶ ἐξηφανίσθησαν οἱ δύο προφῆται, ὁ Ἰησοῦς ἐπλησίασε τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς ἔδωσε θάρρος. Εἰς τὴν φωνήν του ἠγέρθησαν ἀμέσως οἱ μαθηταὶ καὶ εἶδον τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ αὐτὸ τοὺς προὐξένησε χαρὰν μεγαλυτέραν ἀπὸ τὸ θέαμα τῆς Μεταμορφώσεως καὶ τὴν παρουσίαν τῶν προφητῶν. Πλησίον τοῦ Ἰησοῦ εὗρον ἀσφάλειαν, προστασίαν, γαλήνην.

Πόσον δυστυχεῖς θὰ ἦσαν οἱ μαθηταὶ -καὶ ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης-, ἐὰν ὁ Ἰησοῦς ἐξηφανίζετο εἰς τοὺς οὐρανοὺς ὡς οἱ προφῆται! Ὄχι, ὁ

Χριστὸς ἔμεινεν εἰς τὴν γῆν πλησίον τῶν ἀνθρώπων καὶ δὲν θὰ ἀπεχωρίζετο παρὰ μόνον ὅταν θὰ ἐπεσφράγιζε διὰ τῆς θυσίας του τὴν Νέαν Διαθήκην μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἀπὸ τὸ ὄρος τῆς Μεταμορφώσεως ἐξέπεμψε πρὸς τὴν Ἱερουσαλὴμ τὸ ὑπέργειον φῶς, τὸ φῶς τῆς ἀγάπης. Κατῆλθεν ἀπὸ τὸ ὄρος ἤρεμος καὶ ἡτοιμάζετο διὰ τὴν ἄνοδον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐγνώριζεν ὅτι ἐκεῖ ἕνας ἄλλος λόφος τὸν ἀνέμενεν, ὁ Γολγοθᾶς, ὁ λόφος, ὄχι πλέον τῆς δόξης, ἀλλὰ τῶν θλίψεων καὶ τοῦ μαρτυρίου. Δὲν ἐδίστασε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον του, διότι ἦτο δρόμος ἅγιος, δρόμος ἱερός.

Ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ σκότος τοῦ περιβάλλοντος καὶ τὴν φρίκην τοῦ μαρτυρίου, ἔλαμψεν ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ ἕνα ἄλλο ἀνέσπερον φῶς, ἡ θεία συγγνώμη. Καὶ τὸ φῶς αὐτὸ ἀντανακλᾷ διηνεκῶς εἰς τὰς καρδίας τῶν πιστῶν.

Διάκονος ΙΑΚΩΒΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
Κωδικογράφος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου

ΣΥΜΒΟΛΗ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΑΣΜΑΤΩΔΙΑΣ

Ἡ παροῦσα μελέτη συνταχθεῖσα εἰς συμπλήρωσιν ἀπὸ ἄλλης πλευρᾶς ἑτέρας προηγουμένης, ἔχει σκοπὸν ὅπως πληροφορήσῃ τοὺς ἀναγνώτας αὐτῆς ὅτι οἱ χριστιανοὶ μουσουργοὶ διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς παραστάσεως τοῦ μουσικοῦ μέλους τῶν ἐν τῇ θείᾳ λατρείᾳ τῶν χριστιανῶν χρησιμοποιουμένων ὕμνων καὶ ᾀσμάτων, ἐχρησιμοποίησαν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων διάφορα ποικίλου τύπου σημεῖα, τὰ ὁποῖα μὲ τὸν καιρὸν ἀπετέλεσαν τὸ μουσικὸν οὕτως εἰπεῖν ἐκκλησιαστικὸν ἡμῶν ἀλφάβητον· καὶ ὅτι τὸ ἀλφάβητον τοῦτο, χωρίς ποτε κατ' οὐσίαν καὶ κατὰ τύπον νὰ ἐγκαταλειφθῇ, παρὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν διδασκάλων, ἑκάστοτε ἐτελειοποιεῖτο καὶ συνεπληροῦτο κατὰ τρόπον πλουτιζόμενον εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ τοῦτο δυνατὸν νὰ δεσμεύῃ παραστατικώτερον ἐν τῇ ἐκτελέσει τὸ μέλος τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς παραδόσεως.

*

1. Ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία ἀπὸ τῶν πρώτων ἤδη χρόνων εἰσήγαγεν ἐν τῇ θείᾳ αὐτῆς λατρείᾳ ὕμνους [1]) καὶ ᾄσματα [2]), πρὸς παράστασιν τοῦ μουσικοῦ μέλους τῶν ὁποίων οἱ χριστιανοὶ μουσουργοὶ μετεχειρίσθησαν τὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην χρησιμοποιούμενα σημεῖα. Ἀναμφιβόλως δέ, ταῦτα δὲν ἦσαν εἰμὴ εἰλημμένα κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς ἑλληνικῆς σημειογραφίας [3])· ἡ δὲ χρῆσις τῶν σημείων τούτων ἦτο ἁπλουστάτη, εἰς τὸν κατόπιν καιρὸν πλατυνθείσης [4]) ὑπὸ τῶν χριστιανῶν μελῳδῶν τῆς περὶ τούτων διδασκαλίας.

---

[1]) Βλέπε Εὐσεβίου Ἐκκλ. ἱστορ. βιβλ. Β′ 17 καὶ βιβλ. Ε′ 28.

[2]) Πρβλ. Διονυσίου Ἀρεοπ. περὶ θείων ὀνομ. γ′ σελ. 282. καὶ Πρόλογον Μουσικῆς Βιβλιοθήκης Τομ. Α′ σελ. 33. 35 κ. ἑ.

[3]) Πρβλ. Ἐκκλ. Ἀλήθ. ἐν Παραρτήματι τεῦχ. Α′ 1900 σελ. 68. περιοδικὸν Εὐαγγελισμὸς ἔτος Β′ ἀριθ. 2, 11 Ἰανουαρίου 1912 σελ. 12—13. Ἐλευθερουδάκη Ἐγκυκλοπ. Λεξικὸν τόμ. Γ′ σελ. 634—636.

[4]) Μουσικὴ Βιβλιοθήκη σελ. 53.

2. Ὅταν ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ ἐκ Δαμασκοῦ διεσκευάσθη τὸ ζήτημα τῶν ὕμνων ὅπως οὗτοι ἐψάλλοντο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκκλησίᾳ μέχρι τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ, τότε ἐπενοήθη παρ' αὐτοῦ καὶ ἴδιον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον γραφικὸν σύστημα [5]) πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ μουσικοῦ μέλους τῶν κεκανονισμένων ὕμνων. Ὅπως δὲ τὰ προηγούμενα συστήματα, οὕτω καὶ τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ Δαμασκηνοῦ ἦτο ἐπίσης λίαν ἁπλοῦν· τοῦτο ἦτο, κυρίως, μία γραφὴ συμβολική. Τὰ μουσικὰ μέλη, ὅσον ἦτο δυνατόν, παρεστάθησαν διὰ χαρακτήρων συμβολικῶν. Τὸ ἰδιαίτερον σύγγραμμα ὅπερ συνέγραψεν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ὡς εἰσαγωγὴν διὰ τὴν πρᾶξιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, φέρει τὸ ὄνομα Γραμματικὴ μουσικῆς ἢ Κανόνιον, εἶνε γραμμένον κατ' ἐρωταπόκρισιν καὶ εὑρίσκεται ἐν τοῖς παλαιοῖς στιχηραρίοις [6]).

3. Τὸ συμβολικὸν δὲ τοῦτο γραφικὸν σύστημα μεταδοθὲν σὺν τῷ χρόνῳ ἐκ τῆς Παλαιστίνης καὶ εἰς τὸ Βυζάντιον ἐπεκράτησε μέχρι τῆς δωδεκάτης καὶ κατόπιν ἑκατονταετηρίδος. Ἐν τῇ γραφῇ ταύτῃ εἶνε γραμμένα ἅπαντα τὰ ἀπὸ πολλῶν αἰώνων μελοποιηθέντα παρὰ τῶν ἀρχαίων μουσικῶν μαθήματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ᾀσματῳδίας. Σημειωτέον δὲ ὅτι, ἐπειδὴ κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀναλόγως τῶν ἀκολουθιῶν αὐτῆς, ἦσαν ἐν χρήσει μόνον τὰ σύντομα μέλη, τὰ λεγόμενα εἱρμολογικὰ καὶ στιχηραρικά, δὲν ὑπῆρχεν ἑπομένως ἀνάγκη πολλῶν σημείων. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἐφευρίσκοντο καὶ νέα σημεῖα παραστατικὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς μελῳδίας καὶ τοῦ ρυθμικοῦ μέτρου· τοῦτο βεβαίως συνέβη, ὅταν αἱ ἀκολουθίαι ἤρχισαν νὰ ἐπεκτείνωνται, ἀπὸ τῆς συστάσεως ἰδίᾳ τῶν μοναστηρίων, καὶ ὅταν καθιερώθησαν οἱ ἀγρυπνίαι, αἱ παννυχίδες καὶ διάφοροι ἑορταί. Τότε ἀναμφιβόλως ἐσυστηματοποιήθη καλύτερον ἡ μουσικὴ τέχνη, ἥτις περιέλαβε καὶ ἀργὰ μέλη· πρὸς παράστασιν ὅμως τοῦ ἐκτεταμένου τούτου μέλους, ἐπενοήθησαν διάφορα σημεῖα ἔχοντα ἔννοιαν περιληπτικήν [7]).

---

[5]) Γ. Ι. Παπαδοπούλου Συμβολαὶ σελ. 168. καὶ Ἐκκλ. Ἀλήθ. ἐν Παραρτήματι τεῦχ. Α΄ σελ. 66—86.

[6]) Κατὰ τὰς Συμβολὰς (σελ. 165) ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Ἄθῳ ἱ. μονῆς ἁγίου Διονυσίου ὑπάρχει βίβλος ὑπ' ἀριθ. 570 περιέχουσα τὸ θεωρητικὸν τοῦτο σύγγραμμα τοῦ Δαμασκηνοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀρχὴ τῶν σημείων τῆς ψαλτικῆς τέχνης τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων».

[7]) Πρβλ. ἐν Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου Περιοδικῷ Τόμ. ΙΑ΄ 1876—77 σελ. 152 σχετικὴν μελέτην ἀρχιμανδρίτου Ἰωάσωφ Ρώσου περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν μεγάλων σημείων ἢ ὑποστάσεων.

4. Ἰωάννης ὁ Κουκουζέλης [8]), μουσικὸς διδάσκαλος ἐκ τῶν ἀνακτορικῶν, εἶνε ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος, κυρίως, ἐπέδρασε πολύ, πρὸς συμπλήρωσιν καὶ ἁπλοποίησιν αὐτῆς, ἐπὶ τῆς ἀρχαιοτέρας γραφῆς τῆς ὡς τοῦ Δαμασκηνοῦ φερομένης. Πρὸς παράστασιν τοῦ μουσικοῦ μέλους ἐν γένει καὶ τῶν διαφόρων σχημάτων τῆς χειρονομίας, εἰσήγαγεν οὗτος εἰς τὴν μουσικὴν γραφὴν πλείονα σημάδια μὲ ὡρισμένην ἀξίαν καὶ σημασίαν. Τὰ σημάδια ταῦτα εἶνε ἄνω τῶν πεντήκοντα· ἐκ τούτων 15 εἶνε φωνικὰ ἢ φωνητικὰ καὶ 37 ἄφωνα. «Καὶ τὰ μὲν 15 φωνητικὰ σημάδια ἐν τῇ ψαλτικῇ ποιοῦσι τὰς φωνάς· τὰ δὲ 37 ἄφωνα ἢ μεγάλα λεγόμενα σημάδια εἶνε ὥσπερ ὁδηγὸς καὶ ἡγεμὼν εἰς τὸ οὕτως ἢ οὕτως εἰπεῖν· ἢ εἰς τὸ νὰ μεταχειρίζηταί τις τὰς φωνὰς ἀργῶς ἢ συντόμως, ἢ μετὰ τόνου ἢ ἡσύχως· αὐτὰ τὰ μεγάλα σημάδια ποιοῦσι τὰς ἀργίας καὶ συντομίας καὶ τὰς ἄλλας ἰδέας τῶν μελῶν [9])». Τὴν δὲ χρῆσιν πολλῶν σημαδίων ἐπέβαλλεν ἡ ἐν τῷ Βυζαντίῳ λαβοῦσα χώραν ἀνάπτυξις καὶ διαμόρφωσις τῆς μουσικῆς τέχνης.

5. Ἂν καὶ ἦτο καὶ αὐτὴ δυσχρηστοτάτη καὶ δυσκολωτάτη, ἐν τούτοις ἡ γραφὴ αὕτη, ἡ διὰ τῶν σημαδίων τοῦ Κουκουζέλους, σὺν τῷ χρόνῳ ἀντικατέστησε τὴν τοῦ Δαμασκηνοῦ [10]). Τό μουσικὸν μέλος, γενικῶς, δὲν παριστάνετο διὰ τῆς γραφῆς ταύτης, ἡ ὁποία ἦτο πολυσχιδὴς καὶ πολυποίκιλος, ἀλλ' ἐσημαίνετο. Διότι τὰ σηματόφωνα ὡρίσθησαν ὄχι μόνον πρὸς χρῆσιν τῆς χειρονομίας, ἀλλὰ πρὸς στενογράφησιν γραμμῶν μέλους ὡρισμένου ρυθμοῦ καὶ ποιότητος, διδασκομένου οὕτω στενογραφικῶς διὰ ζώσης πρακτικῆς παραδόσεως· κατὰ τὸ ἦθος δὲ τοῦ μέλους ἑκάστης γραμμῆς ἀπεδίδετο καὶ ἡ προσωνυμία [11]) εἰς ἕκαστον σημαδόφωνον. Τὰ σημεῖα ἐπίσης τῆς γραφῆς ταύτης δὲν παρίστανον εἰμὴ συμβολικῶς καὶ ταῦτα,

---

8) Συμβολαὶ σελ. 262. Μ. Ι. Γεδεὼν Ἄθως σελ. 240.

9) Βλέπε ἐν Ἐκκλ. Ἀληθ. Παραρτήματι τεῦχ. Β´ σελ. 76—96 ἱερομονάχου Γαβριὴλ «Περὶ τοῦ τί ἐστι ψαλτική κλπ.».

10) Ὁ μακαρίτης Γεώργιος Βιολάκης, πρωτοψάλτης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, παραδέχεται ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Κουκουζέλους διασκευασθεῖσα καὶ προσαυξηθεῖσα γραφὴ εἶνε ἡ ἀρχαιοτέρα ταύτης ἤτοι ἡ τοῦ Δαμασκηνοῦ (Ἐκκλ. Ἀληθ. Παράρτημα τεῦχ. Α´ σελ 28—33). ἐν τούτοις πλέον ἐπισταμένη σύγκρισις χειρογράφων μουσικῶν κειμένων τῆς πρὸ τοῦ Κουκουζέλους ἐποχῆς καὶ τῆς μετ' αὐτὸν πείθει ὅτι μεταξὺ τούτων ὑφίσταται διαφορά, ὅσον καὶ ἂν ὁ Κουκουζέλης μετεχειρίσθη ὡς βάσιν τὴν ἀρχαιοτέραν γραφήν, τὴν ὁποίαν ἐκόσμησε διά τινων σημαδίων ἀπαγγελίας ἐκφραστικῶν.

11) Εἶναι ἀξία προσοχῆς ἡ γνώμη τοῦ μουσικολόγου Κ. Ι. Σφακιανάκη σχετικῶς μὲ τὰ σημάδια τῆς γραφῆς ταύτης (ἐν Ἐλευθερουδάκη Ἐγκυκλοπ. Λεξικῷ τόμ. Γ´. σελ. 634 κ. ἑ.).

ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν ἀπόδοσιν τοῦ μέλους. Ἡ ἐκτέλεσις μέλους, κατ' ἀνάγκην, ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς ἀσκήσεως τοῦ ὠτὸς ἐπὶ τοῦ διδασκομένου ᾄσματος. Ἀναμφιβόλως, θὰ ὑπῆρχε θεωρητικὴ ἀναλυτικὴ ὅλων, περὶ χαρακτήρων, σημαδοφώνων, χειρονομίας, φθορῶν καὶ ἀργιῶν διδασκαλία· ἐν τούτοις ἡ διδασκαλία τῆς θεωρίας ταύτης θὰ κατεῖχε δευτέραν μοῖραν εἰς τὴν ἐκμάθησιν ὡρισμένου μέλους. Κυρίως τὴν προσοχὴν αὐτῶν οἱ διδάσκαλοι ἐφίστων, ἐξ ἀνάγκης, εἰς τὴν πρακτικὴν μᾶλλον τῶν μαθημάτων διδασκαλίαν, ἡ ὁποία ἔχρηζε πολλοῦ κόπου καὶ χρόνου μακροῦ πρὸς διεκπεραίωσιν τοιούτων μαθημάτων· ὁ δὲ μαθητὴς δὲν ἠδύνατο νὰ διεξέλθῃ ταῦτα ἄνευ τῆς χειραγωγίας τοῦ διδασκάλου. Ἕνεκα τοῦ γριφώδους συστήματος τῆς γραφῆς, ἦτο ἠναγκασμένος ὁ μαθητὴς νὰ ἐκστηθίζῃ τὸ εἰς αὐτὸν διδασκόμενον μάθημα ὄχι ἀπὸ τῆς γραφῆς ὁρατῶν σημείων ἀνόδου καὶ καθόδου, ἀλλὰ προφορικῶς ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ διδασκάλου. Ὅθεν ἐχρειάζετο νὰ ἔχωσιν ὁ μὲν διδάσκων ἐν νῷ τὸ διδασκόμενον, ὁ δὲ διδασκόμενος ἰσχυρὰν ἀντίληψιν καὶ ἔξοχον μνήμην πρὸς συγκράτησιν τῆς μουσικῆς γραμμῆς. Τὴν μνήμην τοῦ μαθητοῦ, ἂν συνέβαινε νὰ διαφύγῃ καμμία γραμμή, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν λεγομένων συνθέτων, τότε εἰς τοῦτον ἦτο ἀδύνατον νὰ τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ διὰ τῆς μελέτης ἐπὶ τοῦ μουσικοῦ κειμένου, ἄνευ καὶ αὖθις τῆς προφορικῆς χειραγωγίας τοῦ διδασκάλου. Τούτου δὲ ἕνεκα ἡ γνῶσις καὶ ἡ μάθησις τῆς μουσικῆς τέχνης ἦτο πολὺ φυσικὸν νὰ εἶναι λίαν περιωρισμένη.

6. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ μουσικοῦ μέλους ἐστηρίζετο πάντοτε ἐπὶ τῆς χειρονομίας, ἡ ὁποία συμπληροῦσα τὴν μουσικὴν γραφὴν ἀνεδείκνυε τὸ μέλος, ὅπερ ἐξετελεῖτο παρὰ τῶν ψαλτῶν καθ' ὁδηγίαν τοῦ χειρονόμου, κατέχοντος εἰς τὴν ἐντέλειαν τὴν μουσικὴν τέχνην καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς γραφῆς· ἄνευ δὲ τούτου τὰ μουσικὰ σημάδια ἦσαν νεκρά, κωφὰ καὶ ἀνανταπόδοτα· ἐπειδὴ ἡ χειρονομία διὰ τῶν σχημάτων αὐτῶν διηρμήνευε τῶν μὲν φωνητικῶν τῆς ποσότητος σημείων τὸ ὕψος τῶν φωνῶν, τὸ βάθος, τὸ συνεχές, τὸ ὑπερβατόν· τῶν δὲ σημαδοφώνων τὴν περιεκτικήν, ἑκάστῳ τούτων πλεκομένην, μελῳδίαν καὶ τὰς ἀπεράντους καὶ δυσερμηνεύτους διὰ λόγου τρόπους τῆς ποιότητος, παριστανομένους διὰ τῆς κινήσεως τῶν χειρῶν ἢ τῆς κρούσεως τῶν ποδῶν τῶν χειρονομούντων [12]).

---

[12]) Περὶ χειρονομίας ὅρα ἐν Ἐκκλ. Ἀληθ. Παραρτήματι Τεῦχ. Β'. σελ. 76 κ. ἑ. ὅσα ἀναγράφει ὁ ἱερομόναχος Γαβριὴλ καὶ ὁ ἐκ Νεοχωρίου τοῦ Βοσπόρου ἰατροφιλόσοφος Βασίλειος Στεφανίδης (1819) ἐν τῷ «Σχεδιάσματι περὶ μουσικῆς ἰδιαιτέρῳ ἐκκλησιαστικῆς ἐν Ἐκκλ. Ἀληθ. Παραρτημ. Τεῦχ. Ε'. σελ. 207 κ. ἑ. καὶ ὁ Χρύσανθος ἐν Μεγ. θεωρητικῷ § 170 καὶ 400. καὶ Ν. Α. Β. ἐν Ἐλευθερουδάκη Ἐγκυκλοπ. Λεξικῷ Τομ. Γ' σελ. 866.

Τὰ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κουκουζέλους μουσικὰ κείμενα εἶνε γραμμένα διὰ τῆς σημαδιακῆς γραφῆς, ἡ ὁποία ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ καὶ ἑξῆς καθίσταται κοινὴ δι' ὅλους τοὺς ἁπανταχοῦ εὑρισκομένους μουσικούς. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σημαδίων, διὰ τῶν ὁποίων ἀπεδίδοντο πάντες ἐν γένει οἱ σχηματισμοὶ τῆς φωνῆς καὶ πάντα τὰ σχήματα τῆς μουσικῆς ἀπαγγελίας, φαίνεται ὅτι ἡ γραφὴ αὕτη ἔχει ἱκανὴν τελειότητα, ἐγκρυπτομένην μέσα εἰς τὸν ποικίλον αὐτῆς τύπον· μέγας δὲ καὶ θαυμάσιος μουσικὸς θησαυρὸς ἐγκρύπτεται ἐν τοῖς μουσικοῖς χειρογράφοις τῶν τελευταίων αἰώνων τῆς βυζαντινῆς περιόδου τοῖς γεγραμμένοις διὰ τῆς γραφῆς ταύτης. Αἱ βιβλιοθῆκαι τῶν μοναστηρίων τοῦ Ἁγίου Ὄρους Σινᾶ, Ἱεροσολύμων καὶ ἄλλων τόπων καὶ μερῶν βρίθουσι τῆς γραφῆς ταύτης χειρογράφων. Ἡ δὲ ἑρμηνεία τῶν σημαδίων τούτων ὑπάρχει, συνήθως, μέσα εἰς τὰς Προθεωρίας αἱ ὁποῖαι συνήθως προτάσσονται τῶν χειρογράφων τούτων κωδίκων (ὡς ταῖς Παπαδικαῖς).

(Συνεχίζεται)

ΑΓΓΕΛΟΣ Λ. ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Κατωτέρω καταχωρίζονται αἱ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Δισενιαυσίου Συνάξεως τοῦ Ἁγίου Ὄρους, προεδρευομένης ὑπὸ τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας, ψηφισθεῖσαι καὶ ὑπὸ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐγκριθεῖσαι Κανονιστικαὶ Διατάξεις α΄) περὶ τοῦ Κελλιωτικοῦ Ζητήματος καὶ β΄) περὶ προστασίας, συντηρήσεως καὶ ταξινομήσεως τῶν ἱ. Κειμηλίων, Βιβλιοθηκῶν καὶ Ἀρχείων τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἄθω.

Α΄

† *ΜΑΞΙΜΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐγκρίναντες ἐπικυροῦμεν τὰ ἀκόλουθα:*

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΙΣ

Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ ἀπὸ 10ης Σεπτεμβρίου 1926 Νομοθετικοῦ Διατάγματος Ἱερὰ Δισενιαύσιος Σύναξις τοῦ Ἁγίου Ὄρους

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Ἱεροῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Σιγιλλίου τῆς 7ης Ἰουνίου 1909, καὶ τὰ ἄρθρα 39 τοῦ Νομοθ. Διατάγματος, καὶ 135, 137, 139, 161, 162, 163, 164 καὶ 166 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τοῦ κυρωθέντος τὴν 10ην Σεπτεμβρίου 1926

Ἀποφασίζομεν

Ἄρθρον 1ον

Συναφῶς πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν ἄρθρων 137 καὶ 162 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου ὁριζόμενα περὶ τοῦ κατὰ τὸ ἱερὸν Πατριαρχικὸν Σιγίλλιον τοῦ 1909 καταβλητέου δι' ἑκάστην τῶν πέντε τάξεων τῶν κελλίων τριμεριδίου, θεσπίζεται Ἁγιορειτικὴ διατίμησις εἰς τρέχον νόμισμα τῆς χρυσῆς

Τουρκικῆς λίρας, ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τὰ 50 % τῆς ἐν τῷ ἔξω κόσμῳ ἐπισήμου διατιμήσεως. Ἡ οὕτως ὁριζομένη διατίμησις μέλλει ἰσχύειν ἐν τῇ καταβολῇ τῶν ποσῶν τοῦ τριμεριδίου, λογιζομένου εἰς χρυσᾶς Τουρκικὰς λίρας.

Ἄρθρον 2ον

Ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 135 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου θεσπιζόμενα σχετικὰ περὶ καυσοξύλων, κραββατοξύλων καὶ γουρνῶν, ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ 163 διαλαμβανομένη ὑποχρέωσις τῶν κυριάρχων ἱερῶν Μονῶν, ὅπως ἐν τῇ παρ' αὐτῶν ἀποκλειστικῇ ἐκμεταλλεύσει τῶν δασωδῶν περιοχῶν τῶν κελλίων λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν τὰς ἑκάστοτε ἀνάγκας αὐτῶν, συνῳδὰ τῇ εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ τῶν ἀντιστοίχων διατάξεων τοῦ ἱεροῦ Πατριαρχικοῦ Σιγγιλίου τοῦ 1909, ἀναλύεται ὡς ἀκολούθως:

1) Ἑκάστη κυρίαρχος Μονὴ ὑποχρεοῦται παρέχειν τοῖς Κελλίοις τὰ ἀναγκαιοῦντα πρὸς οἰκιακὴν χρῆσιν καυσόξυλα. Ταῦτα οἱ κάτοχοι τῶν Κελλίων λαμβάνουσιν ἐκ τῶν ἀγρίων καὶ μὴ οἰκοδομησίμου ὕλης ξύλων τῆς ἰδίας αὐτῶν περιοχῆς, ἐὰν δὲ καὶ ἐφ' ὅσον ἡ περιοχὴ τοῦ Κελλίου στερεῖται τοιούτων, ὑποχρεοῦται ἡ Ἱερὰ Μονὴ ὅπως ὑποδείξῃ πρὸς ξύλευσιν τὴν πλησιεστέραν δασώδη περιοχὴν αὐτῆς.

2) Ἑκάστη ἱερὰ Μονὴ δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ εἰς τοὺς κατόχους τῶν Κελλίων κραββατόξυλα καὶ γούρνας διὰ τὰς ἀποδεδειγμένας ἀνάγκας αὐτῶν, ἐφ' ὅσον ἡ περιοχὴ τοῦ Κελλίου παρέχει τὴν δυνατότητα. Ἄλλως ἐπαφίεται τῇ κυριάρχῳ ἱερᾷ Μονῇ ἡ ἐξοικονόμησις τῶν σχετικῶν ἀναγκῶν τῶν Κελλίων.

3) Αἱ ἱεραὶ Μοναί, εἰς ὃ ἔχουσιν ἀποκλειστικὸν δικαίωμα ἐκμεταλλεύσεως τῶν δασωδῶν περιοχῶν, ὑποχρεοῦνται ἵνα λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν καὶ ἐξοικονομῶσι τὰς ἀποδεδειγμένας τῶν Κελλίων ἀνάγκας οἰκοδομησίμου ξυλείας διὰ τὴν ἐπισκευὴν αὐτῶν.

Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ κάτοχος Κελλίου τινὸς φωραθῇ ἐμπορευόμενος τὴν διὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἀνάγκας ζητηθεῖσαν καὶ ληφθεῖσαν ξυλείαν, ὑποχρεοῦται ὅπως ἀποζημιώσῃ τὴν ἱερὰν Μονὴν εἰς κηρόν, διπλασίας ἀξίας τῆς ἐκποιηθείσης ξυλείας, ἐν ὑποτροπῇ δὲ ὑπάγεται εἰς τὰς περὶ τῶν ἐπιμόνως ἀδιορθώτων διατάξεις τοῦ ἄρθρου 139 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

Ἄρθρον 3ον

Ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν αὐτὴν ἀποκλειστικὴν ἀπὸ μέρους τῶν ἱερῶν Μονῶν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἐν τῇ περιοχῇ τῶν Κελλίων δασωδῶν περιοχῶν, παρέχεται τοῖς κατόχοις τῶν Κελλίων δικαίωμα ἐμβολιασμοῦ καστανεῶν

ἐκ τῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν περιοχῇ, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ὁ συνολικὸς μὲν ἀριθμὸς τῶν ἐμβολιασθέντων δένδρων μὴ ὑπερβῇ τρία κατ' ἀνώτατον ὅριον δι' ἕκαστον τῶν ἐν τῷ ὁμολόγῳ τοῦ Κελλίου ἐγγεγραμμένων προσώπων, ἀνήκῃ δὲ ταῖς Ἱεραῖς Μοναῖς τὸ δικαίωμα τῆς ὑποδείξεως τῶν ἐμβολιασθησομένων δένδρων, ὁριζομένου ὅτι ταῦτα δέον νὰ ὦσιν ἐκ τῶν εὑρισκομένων *εἰς τὸ χεῖλος τῆς καλλιεργημένης ἐκτάσεως*.

Ἄρθρον 4ον

Εἰς ἐπεξήγησιν τῶν ὑπὸ τῶν σχετικῶν διατάξεων τοῦ Ἱεροῦ Πατριαρχικοῦ Σιγιλλίου τοῦ 1909 καὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους (ἄρθρον 164) περὶ βελτιώσεως τοῦ ἱεροῦ σκηνώματος καὶ αὐξήσεως διαγορευομένων, καθορίζεται ὅτι ἡ ἀληθὴς ἔννοια τῆς περὶ ἧς αἱ εἰρημέναι διατάξεις διαλαμβάνουσι βελτιώσεως καὶ αὐξήσεως, ἐστὶν οὐχὶ ἡ δι' ἐκριζώσεως δένδρων (παρβλ. ἄρθρον 166) ἐπέκτασις, ἀλλ' ἡ συστηματικωτέρα καὶ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀποδοτικωτέρα καλλιέργεια τῶν καλλιεργουμένων περιοχῶν ἑκάστου Κελλίου

Ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἄθῳ, τῇ 13ῃ Μαΐου 1947.
Μηνὶ Ἰουνίῳ, Ἰνδικτιῶνος ΙΕ'.
Ἀντὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἀπουσιαζούσης,
ὁ Πατριαρχικὸς Αὐτῆς Ἐπίτροπος
† Ὁ Πριγκηποννήσων ***Δωρόθεος*** ἀποφαίνεται

Ὁ Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος
Ὁ Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος
Ὁ Προικοννήσου Φιλόθεος
Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Παγκράτιος
Ὁ Νεοκαισαρείας Χρυσόστομος
Ὁ Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος
Ὁ Αἴνου Γερμανὸς
Ὁ Κυδωνιῶν Ἀγαθάγγελος
Ὁ Χαλδίας Κύριλλος
Ὁ Λαοδικείας Μάξιμος
Ὁ Σάρδεων Μάξιμος

Β΄

† ΜΑΞΙΜΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἐγκρίναντες ἐπικυροῦμεν τά ἀκόλουθα:

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΙΣ

Περὶ προστασίας, συντηρήσεως καὶ ταξινομήσεως τῶν ἱερῶν Κειμηλίων, Βιβλιοθηκῶν καὶ Ἀρχείων τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἄθω.

Ἡ κατὰ τὸ 6ον ἄρθ. τοῦ ἀπὸ 10ης Σ)βρίου 1926 Νομοθ. Διατάγματος Ἱερὰ Δισενιαύσιος Σύναξις τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἄθω.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 42 τοῦ Νομοθετικοῦ Διατάγματος καὶ τὰ ἄρθρα 110, 156 καὶ 115 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τοῦ κυρωθέντος τὴν 10ην Σεπτεμβρίου 1926,

Ἀποφασίζομεν καὶ Διατάσσομεν

Ἄρθρον 1ον

Τὰ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει εὑρισκόμενα ἱερὰ Κειμήλια, καθὼς καὶ τὰ Βιβλία, θεωροῦνται, κατὰ τὰ ἀνέκαθεν κρατοῦντα, ὡς ἀνήκοντα, κατὰ πλήρη κυριότητα καὶ κατοχήν, εἰς ἣν Μονὴν ἢ Σκήτην ταῦτα εὑρίσκονται σήμερον, εἶναι ἐσαεὶ ἀναπαλλοτρίωτα καὶ οὐκ ἔστι δυνατὸν ἵνα ἐπιτραπῇ, ἔστω καὶ προσωρινῶς, ἡ ἀπομάκρυνσις αὐτῶν δι' οἱονδήποτε λόγον καὶ αἰτίαν ἐκ τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ ἐξ ἑκάστης Μονῆς ἢ Σκήτης εἰς ἣν ἀνήκουσι καὶ φυλάσσονται. Τὸ ἀναφαίρετον τῶν ἀνωτέρω τυγχάνει ταὐτοειδὲς πρὸς τὸ ἀναπαλλοτρίωτον τοῦ Ἁγιορειτικοῦ Ἐδάφους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Ἱερὰ Κειμήλια

Ἄρθρον 2ον

Ὑπὸ τὴν λέξιν «Κειμήλια» νοοῦνται πάντα τὰ Κειμήλια, ἀρχῆθεν δωρηθέντα ἢ ὁπωσδήποτε περιελθόντα εἰς τὴν κυριότητα καὶ κατοχὴν Μονῆς τινος ἢ Σκήτης ἢ Ἐξαρτήματος, ἤτοι: Ἅγια Λείψανα, Τίμιοι

Σταυροί, Ἀρχαῖαι Ἱεραὶ Εἰκόνες καὶ Ἱερὰ Σκεύη καὶ Ἄμφια καὶ τὰ ἔχοντα ἱστορικὴν σημασίαν Ἔγγραφα (Χρυσόβουλλα, Μολυβδόβουλλα, Κηρόβουλλα, Σιγίλλια καὶ ἄλλα).

Ἄρθρον 3ον

Παρ' ἑκάστῃ Μονῇ, Σκήτῃ ἢ Ἐξαρτήματι ὑπάρχει Κατάλογος τῶν Κειμηλίων, ἐν ᾧ καταγράφεται λεπτομερῶς τὸ εἶδος ἑκάστου τούτων, τὸ ὄνομα καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ (ἐπιγραφαί, χρονολογίαι). Τοῦ Καταλόγου τούτου φυλασσομένου ἐν τῷ Ταμείῳ τῆς Μονῆς, ἀντίγραφον ἓν κρατεῖ ὁ Σκευοφύλαξ, ἐκλεγόμενος καὶ διοριζόμενος ὑπὸ τῆς Συνάξεως, ἕτερον δὲ κατατίθεται παρὰ τῇ Ἱερᾷ Κοινότητι.

Ἄρθρον 4ον

Τὰ Κειμήλια φυλάσσονται ἐντὸς εἰδικῶν ἀσφαλῶν χώρων τῆς Μονῆς, ἢ Σκήτης. Τὰς κλεῖδας κρατεῖ ἡ Μοναστηριακὴ Ἐκτελεστικὴ Ἀρχή, καὶ ὁ Σκευοφύλαξ, τὴν δὲ τῶν Ἁγίων Λειψάνων ὁ Βηματάρης ὃς ἔχει καὶ εἰδικὸν τούτων Κατάλογον.

Ἄρθρον 5ον

Ἡ προσκύνησις τῶν Ἁγίων Λειψάνων εἶναι προσιτὴ εἰς πάντα βουλόμενον. Ἡ ἐμφάνισις ὡρισμένων Κειμηλίων ἐκ τοῦ Σκευοφυλακίου ἐπιτρέπεται μόνον εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις καὶ κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Γεροντίας ἢ τῆς Ἐπιτροπῆς, παρουσίᾳ δὲ τοῦ Ἡγουμένου ἢ ἑνὸς Ἐπιτρόπου. Ἀποστολὴ Ἁγίων Λειψάνων πρὸς ἁγιασμὸν ἔξω τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν προσκλήσεως τῶν χριστιανῶν μέσῳ τῶν κατὰ τόπους Ἱ. Μητροπόλεων, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἐγκρίσεως τῆς Ἱ. Κοινότητος, ἀργούσης δὲ ταύτης, τῆς Ἱ. Ἐπιστασίας, εἰδικῶς ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀποστελλομένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Βιβλιοθῆκαι

Ἄρθρον 6ον

Ὑπὸ τὴν λέξιν «Βιβλιοθῆκαι» νοοῦνται ἅπαντα τά τε χειρόγραφα καὶ τὰ ἔντυπα βιβλία.

Ἄρθρον 7ον

Ἐπίσημοι Βιβλιοθῆκαι ἐν Ἁγίῳ Ὄρει εἶναι αἱ τῶ Κ'. Ἱερῶν Βασιλικῶν καὶ Πατριαρχικῶν Μονῶν, ἡ τοῦ Πρωτάτου τῶν Καρυῶν, ἡ τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος καὶ Ἱερᾶς Ἀθωνιάδος Σχολῆς, καὶ αἱ τῶν ΙΒ'. ἀνεγνωρισμένων Ἱερῶν Σκητῶν.

Ἄρθρον 8ον

Ἑκάστη τῶν ὡς ἄνωθι Βιβλιοθηκῶν ὑποχρεοῦται νὰ ἔχῃ ἴδιον Βιβλιοθηκάριον ἐκ τῶν ἐπὶ παιδείᾳ διακρινομένων Γερόντων ἢ καὶ ἀδελφῶν, ἔργον τοῦ ὁποίου θὰ εἶναι ἡ καλὴ διατήρησις τῶν ἐν αὐτῇ Χειρογράφων καὶ Ἐντύπων, ἡ πρόθυμος ἐξυπηρέτησις τῶν ἀδελφῶν καὶ ξένων ἐπισκεπτῶν, ἡ παροχὴ προφορικῶν καὶ γραπτῶν πληροφοριῶν, καὶ ἡ ἀκριβὴς καταχώρισις τῶν εἰσερχομένων καὶ τῶν πρὸς μελέτην δανειακῶς λαμβανομένων βιβλίων.

Ἄρθρον 9ον

Ἑκάστη τῶν Ἱερῶν Μονῶν καὶ Σκητῶν ὀφείλει νὰ διαθέτῃ εἰδικὸν διαμέρισμα διὰ Βιβλιοθήκην, τὸ ἀσφαλέστερον ἐκ κινδύνων πυρκαϊᾶς, κλοπῆς, ὑγρασίας καὶ φθορᾶς παρασίτων, μὲ ὑδραυλικὴν παρ' αὐτῷ ἀντιπυρικὴν ἐγκατάστασιν.

Ἄρθρον 10ον

Ἐν ἀρχῇ ἑκάστου ἔτους γίνεται ὁ ἔλεγχος τῆς βιβλιοθήκης ὑπὸ τῶν Μοναστηριακῶν Ἀρχῶν, ἡ παραλαβὴ καὶ παράδοσις αὐτῆς διὰ πρωτοκόλλου εἰς τὸν νέον ἢ ἐπαναδιορισθέντα Βιβλιοθηκάριον, ὑπεύθυνον διὰ πᾶσαν φθορὰν ἢ ἀπώλειαν τῶν ἐν αὐτῇ χειρογράφων καὶ ἐντύπων. Ἀντίγραφον τῶν τοιούτων πρωτοκόλλων τῶν Ἱερῶν Σκητῶν ἀποστέλλεται εἰς τὴν Κυρίαρχον Ἱερὰν Μονὴν καὶ τὴν Ἱερὰν Κοινότητα, ἥτις ἀσκεῖ τὸν ἔλεγχον.

Ἄρθρον 11ον

Εἰς τὸν προϋπολογισμὸν ἑκάστου ἔτους ἀναγράφεται κονδύλιον συντηρήσεως καὶ πλουτισμοῦ τῆς Βιβλιοθήκης, ἀνάλογον τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἢ Σκήτης.

Ἱερὰ Μονὴ Βατοπεδίου.
(Ἅγιον Ὄρος).

Ἄρθρον 12ον

Αἱ Βιβλιοθῆκαι καὶ τὰ τιμαλφῆ ἀντικείμενα τῶν ἰδιαιτέρων Ἐξαρτημάτων, Κελλίων, Καλυβῶν, καὶ Ἡσυχαστηρίων, διατηροῦνται, ταξινομοῦνται καὶ πλουτίζονται φροντίδι καὶ ἐπιμελείᾳ τῶν Γερόντων αὐτῶν. Κατάλογος τούτων, τόσον τῶν ἐν τῷ Ὁμολόγῳ, ὅσον καὶ τῶν λοιπῶν, ὑποβάλλεται εἰς τὴν Μονὴν καὶ δι' αὐτῆς εἰς τὴν Ἱερὰν Κοινότητα.

Ἄρθρον 13ον

Αἱ κατ' ἰδίαν Βιβλιοθῆκαι τῶν ἀποβιούντων ἢ ἀναχωρούντων τῆς Μετανοίας αὐτῶν Μοναχῶν, ὡς καὶ τῶν ἐρημουμένων Ἐξαρτημάτων, περιέρχονται αὐτοδικαίως εἰς τὴν Κυρίαρχον αὐτῶν Ἱερὰν Μονήν.

Τακτοποιήσεις

Ἄρθρον 14ον

Αἱ Βιβλιοθῆκαι τοῦ Ἁγίου Ὄρους διαιροῦνται εἰς δύο τμήματα, χειρόγραφα καὶ ἔντυπα, καὶ τῶν μὲν χειρογράφων ἡ ταξιθέτησις γίνεται συμφώνως τοῖς Καταλόγοις Λάμπρου ἢ Εὐστρατιάδου, τῶν δὲ ἐντύπων καθ' ὕλην ἢ κατὰ συγγραφέα, μὲ τὰς ὑποδιαιρέσεις αὐτῆς ἐν συνδυασμῷ τοῦ ἄρθρου Β'.

Ἄρθρον 15ον

Ἑκάστη Βιβλιοθήκη ὑποχρεοῦται νὰ ἔχῃ τοὺς ἑξῆς Καταλόγους: 1ον) Κατάλογον χειρογράφων Λάμπρου ἢ Εὐστρατιάδου ἢ χειρόγραφον τοιοῦτον, μετὰ παραρτήματος τῶν προστεθέντων μετέπειτα χειρογράφων 2ον) Κατάλογον Ἐντύπων, ἀναγράφοντα τὸν αὔξοντα ἀριθμόν, τὸ ὄνομα' τοῦ συγγραφέως καὶ τὸν τίτλον τοῦ βιβλίου, τὸν τόπον καὶ τὴν χρονολογίαν τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ, καὶ παρατηρήσεις ἢ περιγραφὴν αὐτοῦ, καὶ τὰ ἑκάστοτε προστιθέμενα Ἔντυπα, 3ον) Εὑρετήριον, ἀναγράφον κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν τὸ ὄνομα τοῦ Συγγραφέως ἢ τὸν τίτλον τῆς Βίβλου (ὄνομα βιβλίου), τὸν αὔξ. ἀριθμόν, διακριτικὸν προθήκης καὶ ἀριθμὸν θέσεως, ἤτοι Βασιλείου τοῦ Μεγάλου «Ἀσκητικά», ἀριθ. 504, πρ. δ. Θέσις 3, ἢ ἁπλῶς 504, Δ, 3 ἢ τοιοῦτον διὰ τοῦ νέου συστήματος δελτίων ἑνὸς ἑκάστου βιβλίου, 4ον) Βιβλίον δανεισμοῦ βιβλίων, ἐμφαῖνον τὴν ἡμερομηνίαν παραλαβῆς, τὸ ὄνομα καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ βιβλίου, τὸ ὄνομα τοῦ παραλαβόντος καὶ τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ πρὸς βεβαίωσιν καὶ

ἐν τέλει τὴν ἡμερομηνίαν ἐπιστροφῆς αὐτοῦ, πιστουμένης διὰ τῆς μονογραφῆς τοῦ Βιβλιοθηκαρίου, 5ον) Βιβλίον στατιστικῆς, ἀναγράφον συνολικῶς πόσα βιβλία περιέχει ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς καὶ πόσα αἱ τῶν ἐπὶ μέρους ἐξαρτημάτων, ἐκ τῶν χειρογράφων πόσα ἐπί μεμβράνης, πόσα παλίμψηστα, πόσα χαρτῷα, καὶ ἐκ τῶν ἐντύπων πόσα ἀρχέτυπα (1440 - 1540), πόσα παλαιότυπα (1540 - 1740), πόσα μέχρι τοῦ 1890 καὶ πόσα σύγχρονα. Ἀντίγραφον τοῦ βιβλίου τούτου στέλλεται εἰς τὴν Ἱερὰν Κοινότητα, ὡς καὶ αἱ κατ' ἔτος γινόμεναι προσθῆκαι εἰς ἀριθμοὺς χειρογράφων καὶ ἐντύπων.

Συντήρησις καὶ ἀσφάλεια

Ἄρθρον 16ον

Ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ἡ πώλησις, δωρεά, δανεισμός, καὶ ἀνταλλαγὴ χειρογράφων καὶ ἀρχετύπων τῶν Βιβλιοθηκῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ὁ ἀπεμπολήσας καθ' οἱονδήποτε τρόπον τοιοῦτο βιβλίον ἢ μέρος αὐτοῦ, πλὴν τῆς πειθαρχικῆς τιμωρίας τῶν Ἁγιορειτικῶν Δικαστηρίων, ὑπόκειται καὶ εἰς τὴν ποινικὴν δίωξιν τῶν περὶ ἀρχαιοκαπηλείας καὶ κλοπῆς Νόμων τοῦ Κράτους. Ἀνταλλαγὴ νεωτέρων ἐντύπων ἐπιτρέπεται ἐφόσον ὑπάρχουσι πλέον τῶν δύο Τόμων τῆς αὐτῆς ἐκδόσεως καὶ ἀποφάσει τῆς Γεροντικῆς Συνάξεως, ἐγκρίσει δὲ πάντοτε τῆς Κυριάρχου Μονῆς διὰ τὰ Ἐξαρτήματα.

Ἄρθρον 17ον

Ἀπαγορεύεται ἡ ἐξ Ἁγίου Ὄρους ἐξαγωγὴ Βιβλίων ὑπὸ Μοναχῶν καὶ λαϊκῶν, πλὴν τῶν ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Μονῶν ἢ καὶ Ἁγιορειτῶν ἀδελφῶν ἀπὸ 50ετίας ἐκτυπωθέντων καὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἱεροκοινοτικοῦ Τυπογραφείου ἐκτυπωθέντων ἢ ἐκτυπωθησομένων.

Ἄρθρον 18ον

Ἀπαγορεύεται ἡ χορήγησις πρὸς μελέτην χειρογράφου ἢ ἀρχετύπου βιβλίου ἔξω τοῦ ἀναγνωστηρίου τῆς Βιβλιοθήκης, ὡσαύτως καὶ ἡ χορήγησις οἱουδήποτε Βιβλίου τῆς Βιβλιοθήκης ἔξω τῆς Μονῆς ἢ τοῦ Ἐξαρτήματος. Ἡ φωτογράφησις ἢ ἡ ἀντιγραφὴ τοῦ χειρογράφου ἐπιτρέπεται τῇ ἀδείᾳ τοῦ Καθηγουμένου ἢ τῶν Ἐπιτρόπων ἢ τοῦ Δικαίου, παρουσίᾳ τε πάντοτε τοῦ Βιβλιοθηκαρίου ἢ τοῦ Ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ.

Ἄρθρον 19ον

Ὁ βουλόμενος νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς Βιβλιοθήκας τοῦ Ἁγίου Ὄρους δέον νὰ ᾖ ἐφωδιασμένος μὲ σύστασιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργείου τῆς Ἑλλάδος ἢ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὴν Ἱερὰν Κοινότητα καὶ νὰ λάβῃ τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν αὐτῆς.

Ἄρθρον 20ὸν

Πᾶς εἰσερχόμενος εἰς Ἅγιον Ὄρος καὶ φέρων μεθ' ἑαυτοῦ βιβλία ὀφείλει νὰ δηλώσῃ ταῦτα εἰς τὰς Ἀστυνομικὰς Ἀρχάς, ἵνα κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του τῷ ἐπιτραπῇ ἡ ἐξαγωγὴ αὐτῶν. Τοῦτ' αὐτὸ ὀφείλουσι καὶ οἱ δόκιμοι προσλαμβανόμενοι πρὸς τὰς Μοναστηριακὰς ἢ Ἐξαρτηματικὰς ἀρχάς.

Ἄρθρον 21ον

Ἡ Ἱερὰ Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὑποχρεοῦται νὰ διορίζῃ κατ' ἔτος τριμελῆ ἐξ Ἀντιπροσώπων Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν Βιβλιοθηκῶν Πρωτάτου καὶ Ἱερᾶς Κοινότητος, τὴν ἐποπτείαν ἐπὶ τοῦ ἱεροκοινοτικοῦ Τυπογραφείου, τὴν ἔγκρισιν ἢ μὴ τῶν εἰσαγομένων πρὸς πώλησιν ἢ κυκλοφορίαν ἐντύπων ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, καὶ τὴν ταξινόμησιν τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 11, παρ. 5η ἀποστελλομένων αὐτῇ παρὰ τῶν Ἱερῶν Μονῶν βιβλίων στατιστικῆς, ἐξ ὧν καὶ ἐν καιρῷ καταρτίζει τὸν γενικὸν στατιστικὸν κατάλογον Χειρογράφων καὶ Ἐντύπων ὁλοκλήρου τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Ἄρθρον 22ον

Ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Ἱ. Ἀθωνιάδος Σχολῆς θεωρουμένη ὡς παράρτημα τῆς Ἱεροκοινοτικῆς τοιαύτης, συντηρεῖται καὶ πλουτίζεται παρὰ τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, διευθύνεται ὑπὸ Καθηγητοῦ, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ τὸ σχολικὸν ἔτος, ὑπὸ δὲ τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας κατὰ τὰς διακοπάς, ἥτις παραλαμβάνει καὶ παραδίδει αὐτὴν διὰ Πρωτοκόλλου.

Ἄρθρον 23ον

Ἀπαγορεύεται ἡ ἐν τῇ ᾤᾳ ἀναγραφὴ σχολίων, ἡ ὑπογράμμισις στίχων ἢ λέξεων καὶ ἀλλαγὴ σταχώσεως, ἐφ' ὅσον ὁπωσδήποτε συγκρατεῖται τὸ Βιβλίον.

Ἄρθρον 24ον

Ἡ ἄμεσος ἐποπτεία τῶν Βιβλιοθηκῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐνεργεῖται ἐν μὲν τοῖς Κοινοβίοις ὑπὸ τοῦ Καθηγουμένου καὶ τῶν Ἐπιτρόπων, ἐν δὲ ταῖς Ἰδιορρύθμοις Μοναῖς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἐν ταῖς Σκήταις ὑπὸ τοῦ Δικαίου καὶ τῶν Συμβούλων αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

ΑΡΧΕΙΑ

Ἄρθρον 25ον

Παρ' ἑκάστῃ Ἱερᾷ Μονῇ ἢ Σκήτῃ καὶ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Κοινότητι τηρεῖται ἀρχεῖον περιλαμβάνον τοὺς Κώδικας Πρακτικῶν διαχειρίσεως, Κτηματογράφων, διελεύσεως ἐπισκεπτῶν, Ἀντίγραφα χρυσοβούλλων, ὡς καὶ παντὸς εἴδους ἐνδιαφέρον Ἔγγραφον παρελθούσης χρήσεως.

Ἄρθρον 26ον

Ἡ διατήρησις τοῦ ἀρχείου τελεῖ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν τῆς κατ' ἔτος διαχειριστικῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς τὴν ἐπιμέλειαν δὲ καὶ ταξινόμησιν τοῦ Ἀρχειοφύλακος ἢ τοῦ Γραμματέως, τηροῦντος εἰδικὸν Κατάλογον τῶν ἐν αὐτῷ εἰσερχομένων βιβλίων καὶ ἐγγράφων.

Ἄρθρον 27ον

Μεταβολὴ ἢ τροποποίησις μὴ οὐσιωδῶν διατάξεων τῆς παρούσης ἐπιτρέπεται μετὰ πάροδον 5ετίας ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς, ἡ ἰσχὺς δὲ ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἄθῳ, τῇ 1ῃ Μαΐου 1947.
Μηνὶ Ἰουνίῳ, Ἰνδικτιῶνος ΙΕ΄.
Ἀντὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἀπουσιαζούσης,
ὁ Πατριαρχικὸς Αὐτῆς Ἐπίτροπος
† Ὁ Πριγκηποννήσων ***Δωρόθεος*** ἀποφαίνεται

Ὁ Ἡλιουπόλεως Γεννάδιος
Ὁ Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντῖνος
Ὁ Προικοννήσου Φιλόθεος
Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Παγκράτιος
Ὁ Νεοκαισαρείας Χρυσόστομος
Ὁ Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰάκωβος
Ὁ Αἴνου Γερμανὸς
Ὁ Κυδωνιῶν Ἀγαθάγγελος
Ὁ Χαλδίας Κύριλλος
Ὁ Λαοδικείας Μάξιμος
Ὁ Σάρδεων Μάξιμος

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ
ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΘΕΙΣΗΣ τῆς ὑγείας Αὐτῆς, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπεφάσισεν ἵνα ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἕδραν Αὐτῆς καὶ ἀναλάβῃ τὰ ὑψηλὰ Αὐτῆς Πρωθιεραρχικὰ καθήκοντα. Ἐπικειμένης τῆς ἀναχωρήσεως Αὐτῆς, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησε, τῇ Κυριακῇ, 27ῃ Ἰουλίου, κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν ἐπ' εὐλογίᾳ τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Πλήθη πιστῶν ἐπλήρωσαν τὸν ἱερὸν Ναὸν καὶ τὴν πλατεῖαν τῆς Μητροπόλεως ἀπὸ τῶν πρωϊνῶν ὡρῶν καὶ μετὰ βαθείας συγκινήσεως ἐνητένισαν πρὸς τὸ Σεπτὸν τοῦ Προκαθημένου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου πρόσωπον.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπηύθυνε τὴν ἀκόλουθον προσλαλιάν:

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Χριστῷ ἀγαπητά,

Μετὰ δίμηνον καὶ πλέον διαμονὴν ἐν τῇ εὐσεβεῖ καὶ Θεοσώστῳ Ἑλλάδι ἐπιστρέφομεν προσεχῶς εἰς τὰ ἴδια, ἵνα τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου συνεχίσωμεν τὴν ἐν τῷ πανσέπτῳ καὶ αἰωνοβίῳ κέντρῳ τῆς Ὀρθοδοξίας, τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ, ἄνωθεν ἐγκεχειρισμένην τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν ὑπερτάτην ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν.

Αἰσθήματα βαθείας συγκινήσεως πλημμυροῦσι τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἐκ τῆς πάντοθεν ἐκδηλωθείσης πρὸς ἡμᾶς ἐνταῦθα εὐλαβείας καὶ τιμῆς καὶ τοῦ ἀδιαπτώτου ἐνδιαφέροντος, ἀνταποκρινομένου εἰς τὴν ἰδιάζουσαν στοργήν, μεθ' ἧς περιβάλλομεν τὴν πεφιλημένην θυγατέρα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὴν Ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ κατ' αὐτὴν εὐσεβὲς πλήρωμα.

Ἐφ' ᾧ καὶ ἤδη, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, ἐν μέσῳ Ἐκκλησίας ἀπευθύνομεν πρὸς πάντας τοὺς ἐγγὺς καὶ τοὺς μακρὰν ἔνθερμον τὴν πατρικὴν ἡμῶν εὐχαριστίαν καὶ ὁλόψυχον τὴν Πατριαρχικὴν εὐλογίαν. Προτρεπόμεθα δὲ τὰ πιστὰ τέκνα τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἁγίας Ἐκκλησίας ἵνα, ὑπὸ τὸ ἔνδοξον σκῆπτρον τοῦ εὐσεβεστάτου Βασιλέως Παύλου τοῦ Α'., Ὃν Κύριος σκέποι καὶ περιφρουροῖ ἐπὶ μήκιστον, βαδίζωσι σταθερῶς καὶ ἀκλονήτως τὸν

εὐθὺν καὶ σωτήριον δρόμον τῶν τιμίων παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἐν χριστιανικῇ ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ καὶ ἀλληλεγγύῃ καὶ τῇ διακρινούσῃ τοὺς Ἕλληνας φιλοπατρίᾳ, δι' ἧς καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ζόφου τοῦ τελευταίου παγκοσμίου κλύδωνος ἠκτινοβόλησε κατὰ τρόπον ἐκθαμβωτικὸν τὸ ἀμίαντον φῶς τῆς πίστεως καὶ προσηλώσεως τῆς ἱστορικῆς φυλῆς ἐπὶ τὰ εὐγενέστερα καὶ ὑψηλότερα ἰδεώδη τοῦ ἀνθρώπου.

Δεόμεθα ἐκτενῶς ὑπὲρ τοῦ εὐσεβεστάτου Βασιλέως, τῆς εὐσεβεστάτης Βασιλίσσης, τοῦ εὐσεβεστάτου Διαδόχου καὶ πάσης τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

Εὐχόμεθα ἐκ ψυχῆς ὑπὲρ ἐνισχύσεως τοῦ σεβαστοῦ Προέδρου καὶ τῶν μελῶν τῆς ἐντίμου Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὡς καὶ πάντων τῶν θεοφιλῶς καὶ ἐθνοπρεπῶς πολιτευομένων καὶ ἐργαζομένων ὑπὲρ τῆς θεοσυντηρήτου Ἑλληνικῆς Πολιτείας, πιστῆς φίλης καὶ συμμάχου τῆς καθ' ἡμᾶς Γαληνοτάτης Τουρκικῆς Δημοκρατίας.

Ἀπονέμομεν ἐγκάρδιον τὸν ἀδελφικὸν ἡμῶν ἀσπασμὸν πρὸς σύμπασαν τὴν σεβασμίαν ἐνταῦθα Ἱεραρχίαν, περιπτυσσόμενοι ἐν ἀγάπῃ πολλῇ τὸν Πρόεδρον αὐτῆς Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἡμῖν ἀγαπητὸν ἀδελφὸν κ. Δαμασκηνόν, Οὗ ὁ ἔπαινος πολὺς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν ἀξιομισθίαν τοσούτων ἐν αὐτοθυσίᾳ ὑπερόχων ἔργων ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ χριστωνύμου λαοῦ πάλαι τε καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν σκληροτάτην δοκιμασίαν τοῦ πολυπαθοῦς καὶ μαρτυρικοῦ Ἔθνους, περιπτυσσόμενοι καὶ εὐχαριστοῦντες ἀπὸ μέσης καρδίας ἐπὶ τῇ ἄνευ ὁρίων ἐπιδειχθείσῃ πρὸς ἡμᾶς φιλαδελφίᾳ ἀπὸ μέρους τῆς Αὐτοῦ γερασμίας Μακαριότητος.

Οὕτως, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Χριστῷ ἀγαπητά, γένοιτο ὁ πολυεύσπλαχνος Θεὸς ἵλεως, ἐπιβραβεύων τῷ κόσμῳ παντὶ τὴν θεοδώρητον εἰρήνην, εἴη δὲ καὶ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ πάντα τὸν φιλόχριστον Ἑλληνικὸν λαὸν ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ καὶ ἡ παρ' ὑμῶν εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΝ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ.

Τῇ 1ῃ Αὐγούστου καὶ ὥρᾳ 4.30′ μ. μ. ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνεχώρησεν ἐκ Πειραιῶς διὰ τοῦ εἰς τὴν διάθεσιν Αὐτῆς ὑπὸ τῆς ἐντίμου Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τεθέντος ἀντιτορπιλλικοῦ «Πίνδος», ἐπιστρέφουσα εἰς τὴν ἕδραν Αὐτῆς μέσῳ Ἀλεξανδρουπόλεως.

Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα προέπεμψαν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος

Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δαμασκηνός, ὁ Μ. Τελετάρχης κ. Λεβίδης, ἐκ μέρους τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Α. Παπαδῆμος, ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὁ μόνιμος ὑφυπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Π. Πιπινέλλης, αἱ τοπικαὶ Ἀρχαὶ καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ἐπίσημοι.

Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα συνώδευσαν ὁ μὲν Γενικὸς Διοικητὴς Βορείου Ἑλλάδος κ. Κ. Ροδόπουλος μέχρις Ἀλεξανδρουπόλεως, οἱ δὲ Μητροπολῖται Φθιώτιδος κ. Ἀμβρόσιος καὶ Ἀττικῆς κ. Ἰάκωβος μέχρι Πυθείου.

Τὴν πρωΐαν τῆς 2ας Αὐγούστου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀφίκετο εἰς Ἀλεξανδρούπολιν, γενομένη ἐνθουσιωδῶς δεκτὴ ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ. Ἀκολούθως ἐπιβιβασθεῖσα ἰδιαιτέρου σιδηροδρομικοῦ ὀχήματος ἀφίκετο, περὶ ὥραν 15ην εἰς Πύθειον, ἔνθα προϋπήντησεν Αὐτὴν ἡ ἀπὸ μέρους τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἀποσταλεῖσα ἐπὶ τούτῳ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Προικοννήσου κ. Φιλοθέου, Κυδωνιῶν κ. Ἀγαθαγγέλου, Χαλδίας κ. Κυρίλλου καὶ Σάρδεων κ. Μαξίμου καὶ τοῦ Ὑπογραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. Ἰακώβου. Ἐκ Πυθείου, συνεχίζουσα ἡ Α. Θ. Παναγιότης τὸ ταξείδιον Αὐτῆς, ἀφίκετο εἰς Σιρκετζῆ, τῇ 7ῃ πρωϊνῇ ὥρᾳ τῆς ἐπαύριον Κυριακῆς. Ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα προϋπήντησαν ὁ Ἐπίτροπος Αὐτῆς Σεβ. Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος μεθ' ὅλης τῆς Ἱεραρχίας, ὁ ἐντιμότατος κ. Μ. Μελᾶς, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος, οἱ ἐντιμότατοι κ. κ. Λ. Καυταντζόγλου καὶ Ἄγγ. Βλάχος, Πρόξενοι τῆς Ἑλλάδος, καὶ πλῆθος λαοῦ. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης κατηυθύνθη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἔνθα ὑπεδέχθησαν Αὐτὴν οἱ κληρικοὶ τῆς Αὐλῆς, ὁ ἱερὸς Κλῆρος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ πλῆθος πολύ. Εἰσελθοῦσα εἰς τὸν Πάνσεπτον Πατριαρχικὸν Ναὸν προσεκύνησεν, εἶτα δὲ ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἰδιαίτερον Αὐτῆς Γραφεῖον καὶ ἐδέχθη τοὺς Ἁγίους Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἐπισήμους. Ὁ Σεβασμιώτατος Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος προσφωνῶν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἐπανόδῳ Αὐτῆς, εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

Παναγιώτατε,

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, ἡ σεβασμία Ἱεραρχία, ὁ εὐλαβὴς Κλῆρος καὶ ὁ εὐσεβὴς Λαός Σου γηθοσύνως χαιρετίζουσι τὴν αἰσίαν ἐπάνοδον τῆς Σῆς γερασμίας καὶ πεφιλημένης Παναγιότητος.

Μετὰ βαθείας συμπαθείας καὶ ἀγάπης οἱ πάντες, συντετριμμένοι τὴν ψυχήν, παρηκολουθήσαμεν τὴν ἀσθένειάν Σου, τὴν πορείαν Σου εἰς Ἑλλάδα, πρὸς ἐφησύχασιν διά τινα χρόνον καὶ ἀνάρρωσιν, τὴν ἐπιφυλαχθεῖσάν Σοι ἐκεῖ θερμὴν καὶ ἐπίσημον φιλοξενίαν, τὰς εὐλογίας Σου καὶ τὰς παραινέσεις πρὸς τὸν σκληρῶς δει-

νοπαθοῦντα Ἑλληνικὸν Λαόν, τὸ φέγγος ὅλων αὐτῶν τῶν ἐξαιρετικῶν πραγμάτων ἔχομεν ἤδη ἀποταμιεύσῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ εἶναι ἡμῶν.

Ἐζητήσαμεν δὲ ἡμεῖς νὰ ἐλαφρύνωμεν τὸ φορτίον Σου μὲ ὅλην τὴν ψυχὴν ἡμῶν καὶ τὸ ἐκάμαμεν πρὸς δύο κατευθύνσεις. Τὸ μὲν ἐδιπλασιάσαμεν οἱ πάντες τὰς προσπαθείας, ἐνετείναμεν τὴν προσοχήν, συνεκεντρώσαμεν τὰς δυνάμεις, διὰ νὰ σταθῶμεν καλῶς εἰς τὰς εὐθύνας καὶ νὰ φανῶμεν ἄξιοι τῆς προσδοκίας καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης Σου. Τὸ δὲ προσεκαρτερήσαμεν τῇ προσευχῇ, ἥτις δὲν ἀπαγγέλλεται, ἀλλὰ συγκεφαλαιοῖ τὴν ὕπαρξιν τοῦ ἀνθρώπου, ὑφαίνει τὴν ἀληθινὴν οὐσίαν τῆς συνειδήσεώς του, τὴν πρωτοτυπίαν τῆς ψυχῆς του, ἀποτελεῖ δὲ μέσον ἀποκαλύψεως, διδάσκει ὅ,τι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ διδαχθῇ ὑπὸ οὐδενὸς ἄλλου, πλουτίζει μὲ θησαυροὺς ἀνεκτιμήτους, καὶ φέρει ἀπὸ τὸ ὁρατὸν εἰς τὸ ἀόρατον, ἀνανεώνουσα τὴν ἕνωσιν Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου.

Αἱ ἡμέραι αἱ πικραὶ τῆς ἀσθενείας Σου, Παναγιώτατε, ἐφωτίζοντο ἀπὸ τὸ ἁγνὸν καὶ φωτεινὸν παρελθόν Σου. Τὸ παρελθὸν κατεργάζεται τὴν ψυχήν, καὶ ἡ ψυχὴ εἶνε ἐκείνη ἡ ὁποία δέχεται κατ' αὐτὸν ἢ ἐκεῖνον τὸν τρόπον τὰ δεινὰ τῆς ζωῆς. Τὸ ποιὸν ἡμῶν, ἡ δύναμις, εἶνε ἀπαύγασμα ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἔχομεν εἴπῃ, σκεφθῇ, καὶ ἰδίᾳ ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἔχομεν πράξῃ. Ὅταν δὲ μὲ τὸν χρόνον ἐνσκήπτουν τὰ δεινά, τὰ δάκρυα φωτίζονται ἢ σκοτεινιάζονται μὲ τὰς ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος, αἱ ὁποῖαι εἶνε πλημμυρισμέναι ἢ ἀπὸ φῶς ἢ ἀπὸ σκοτάδι, καὶ φέρουν ταραχὴν ἢ γαλήνην καὶ παραμυθίαν. Τὸ παρελθὸν ἡμῶν, αἱ ἀγαθαὶ ἀναμνήσεις, ὡσὰν προσευχὴ ἀναβαίνουν εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς μαινομένης θαλάσσης. Ὡσὰν μέλισσαι περὶ τὴν κυψέλην αἱ καλαὶ ἀναμνήσεις βομβοῦσαι φέρουσι τὸ γλυκὺ μέλι τοῦ παρελθόντος ἡμῶν. Μᾶς παρακολουθεῖ πάντοτε τὸ ἐγὼ ἡμῶν, καὶ ὅταν αὐτὸ εἶνε ὥριμον καὶ φωτεινόν, δυνάμεθα νὰ μεταβάλλωμεν τὸν πόνον εἰς γλυκύτητα καὶ νὰ ἀντικρύζωμεν μὲ γενναιότητα καὶ γαλήνην τὰ δεινά.

Ὡς δόκιμος δὲ ἐκκλησιαστικὴ φυσιογνωμία ἡ Σὴ Θεοφρούρητος Κορυφή, ἔχει καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ἀποστολῆς Αὐτῆς καὶ θέσεως ὑψηλὴν ἐπισκόπησιν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, τὴν ἐνατένισιν αὐτῶν διὰ τοῦ πρίσματος τῶν μεγάλων αἰσθημάτων τοῦ ἀπείρου καὶ τοῦ αἰωνίου καὶ τοῦ συνόλου.

Ὅταν τις εἶνε ὥριμος, ὅταν ἡ διακονία του εἶνε ἱερά, μεγάλη, ὅταν συνέχηται ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν βίωσιν τῶν πραγμάτων, ὅταν εἶναι ἐπάνω εἰς τὴν σκοπιάν,—δὲν ἔχει τόσην σημασίαν, ἐὰν κάτω εἰς τὴν κοιλάδα τὰ πράγματα εἶνε τραγικὰ ἢ εὐφρόσυνα, ἐὰν κάτω εἰς τὴν θάλασσαν ὑπάρχῃ γαλήνη ἢ τρικυμία, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχει ἀξίαν καὶ μᾶς παραμυθεῖ καὶ μᾶς γεμίζει μεγαλεῖον, εἶνε ὅτι βλέπομεν τὰ πράγματα ἀφ᾽ ὑψηλοῦ, ὅτι ἀντικρύζομεν τὴν ἐπάνω ἀπὸ τὰς ἀνθρωπίνας κεφαλὰς ἀπεραντοσύνην, ὅτι διακατεχόμεθα ἀπὸ τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ συνόλου. Παύομεν τότε νὰ εἴμεθα κλεισμένοι εἰς τὸ μικρόν μας ἐγώ, τὸ στενόν, τὸ τρεμοσβύνον. Πόσον εὐρεῖα καὶ πόσον φωτισμένη εἶνε ἡ ἔκτασις γύρω ἡμῶν!

Ἡ ἀληθινὴ πορεία ἡμῶν εἶνε ἐκείνη ἡ ὁποία ἄγει ἀπὸ τὸ ἀτομικὸν εἰς τὸ γενικόν, ἀπὸ τὸ πεπερασμένον εἰς τὸ ἄπειρον, πρὸς τὸ αἰώνιον, ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον βλέπομεν εἰς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν βλέπομεν, ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀγαπῶμεν εἰς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἀγαπήσωμεν, ἀπὸ ὅ,τι μᾶς γεμίζει ἀνησυχίαν εἰς ὅ,τι θὰ μᾶς δώσῃ γαλήνην.

Παναγιώτατε!

Φθάνουν αἱ ὀλίγαι καὶ ὠχραὶ αὐταὶ λέξεις μου τὴν χαρμόσυνον ταύτην ὥραν τῆς αἰσίας ἐπανόδου Σου. Ὅταν αἱ στιγμαὶ εἶνε μεγάλαι, αἱ λέξεις πρέπει νὰ εἶνε μικραί, ὀλίγαι καὶ σεμναί. Ἡ φιλοσοφία τότε καὶ ἡ ρητορεία ἀμάθεια δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσι καὶ προπέτεια. Ἀρκεῖ ὅτι Σὲ ἐπαναβλέπομεν, ἀρκεῖ ὅτι καὶ πάλιν θὰ Σὲ ἔχωμεν ἐν μέσῳ ἡμῶν, ἐνισχύοντα καὶ κατευθύνοντα τὰ διαβήματα ἡμῶν, καὶ καθοδηγοῦντα τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας εἰς λιμένας σωτηρίας.

Ὁ Ποιμὴν ὁ καλὸς εἰσέρχεται εἰς τὴν μάνδραν αὐτοῦ καὶ γίνεται ἡ θύρα τῶν προβάτων. Εἰς τὰ ἀγαπητὰ Σκηνώματα τοῦ Κυρίου ἀναβαίνει ὁ Προφήτης αὐτοῦ.

Εἴσελθε, Παναγιώτατε, εἰς τὸν Οἶκον τοῦτον τῆς δόξης, εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου Σου. Χώρει ἐν ἀγαλλιάσει προπορευόμενος ἡμῶν, βοώντων: Εὐλογητὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ Ὄνομα Θεοῦ τοῦ Παντοκράτορος!

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν ἀντιφωνήσει εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ὄντως εὐλογημένον καὶ δεδοξασμένον τὸ Ὄνομα Θεοῦ τοῦ Παντοκράτορος, ὅστις ἠξίωσεν ἡμᾶς ἵνα ἐπανέλθωμεν ἐν μέσῳ

ὑμῶν καὶ ἀναλάβωμεν ἐκ νέου τὰς Πατριαρχικὰς εὐθύνας. Εὐχαριστοῦμεν τὴν Ἱερὰν ἡμῶν Ἀδελφότητα διὰ τὸν ἐπιδειχθέντα, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας ἡμῶν, ζῆλον πρὸς διεκπεραίωσιν τῶν διαφόρων τῆς Ἐκκλησίας ζητημάτων. Χαίρω, διότι μετ' αὐτῆς καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου θὰ συνεχίσωμεν, χάριτι θείᾳ, τὰ εἰς ἡμᾶς ἀνατεθέντα ὑψηλὰ καθήκοντα.

Εἰς τοὺς μετ' ὀλίγον προσελθόντας δημοσιογράφους ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς:

«Εἶμαι εὐτυχὴς ἐπανερχόμενος εἰς τὴν ἀγαπητὴν ἡμῶν Πατρίδα καὶ εὐγνώμων πρὸς τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία παρέσχε πᾶσαν εὐκολίαν τόσον κατὰ τὴν ἀναχώρησιν ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἐπάνοδόν μου».

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν δημοσιογράφων προσῆλθον εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γραφεῖον καὶ ὑπέβαλον τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὰ σέβη αὐτῶν, ὁ ἐντιμότατος κ. Μ. Μελᾶς, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος, ἡ Πατριαρχικὴ Αὐλὴ καὶ ὁ Κλῆρος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

Τὴν 1ην ἀπογευματινὴν ὥραν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἐπιβαίνουσα ἰδιαιτέρας ἀτμακάτου καὶ συνοδευομένη ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν Πριγκηποννήσων Δωροθέου, Θεοδωρουπόλεως Λεοντίου, Προικοννήσου Φιλοθέου, Νεοκαισαρείας Χρυσοστόμου, Λαοδικείας Μαξίμου καὶ τῆς ἀκολουθίας Αὐτῆς, μετέβη εἰς Χάλκην, ἵνα ἐφησυχάσῃ ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὰ ἐν τῇ Ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ ἰδιαίτερα Πατριαρχικὰ δώματα.

ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΙΣ ΑΓΚΥΡΑΝ.

Ἐγκριθέντος συνοδικῶς ὅπως, τῆς ἐν καιρῷ ληφθείσης περὶ προσθήκης τετάρτης τάξεως εἰς τὸ θεολογικὸν τμῆμα τῆς Σχολῆς ἀποφάσεως ἐφαρμοζομένης ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1946 — 1947, οἱ τελειόφοιτοι τοῦ ἔτους τούτου μὴ ἀπολυθῶσιν, ἀλλὰ συνεχίσωσιν ἐπὶ ἓν ἔτι ἔτος τὰς ἐν τῇ Σχολῇ σπουδὰς αὐτῶν, ἀπεφασίσθη ἵνα Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως Γενναδίου καὶ Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντίνου, ἐν συνοδείᾳ τοῦ Βοηθοῦ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς κ. Φουὰτ Ὀνέϊ, μεταβαίνουσα εἰς Ἄγκυραν προέλθῃ εἰς τὰ προσήκοντα παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Παιδείας διαβήματα πρὸς λῆψιν τῆς διὰ τὴν προσθήκην τῆς τετάρτης τάξεως ἀπαιτουμένης ἀδείας καὶ ἐπίλυσιν τῶν λοιπῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων τῆς Σχολῆς, ἅτινα ἡ δὶς κατὰ μῆνα Μάϊον μεταβᾶσα εἰς Ἄγκυραν συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ εἶχε θέσει ὑπ' ὄψει τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ ὡς ἄνω συνοδικὴ Ἐπιτροπή, ἀναχωρήσασα σιδηροδρομικῶς τῇ 18ῃ Αὐγούστου, ἀφίκετο τὴν ἑπομένην εἰς Ἄγκυραν, κατὰ τὸ διάστημα δὲ τῆς ἐκεῖ παραμονῆς αὐτῆς ἐπικοινωνήσασα μετὰ τοῦ ἐξοχ. κ. Μουμτὰζ Ὀκμέν, Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τοῦ ἐξοχ. Ρεσὰτ Σεμσεττὶν Σιρέρ, Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας, καὶ συνεργασθεῖσα μετὰ τοῦ οἰκείου Τμηματάρχου τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας κ. Νουρεττὶν Πολβάν, ἀνέπτυξεν αὐτοῖς καὶ αὖθις τὰ ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν ὑποβληθέντα τῇ σεβαστῇ Κυβερνήσει αἰτήματα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀποτέλεσμα τῶν ὡς ἄνω ἐπικοινωνιῶν ὑπῆρξεν ὅπως γένωνται ἀποδεκτὰ τὰ κάτωθι αἰτήματα τῆς Ἐκκλησίας:

α) ὅπως προστεθῇ μία εἰσέτι τάξις εἰς τὸ Θεολογικὸν Τμῆμα τῆς Σχολῆς,

β) ὅπως τὸ Γυμνασιακὸν Τμῆμα τῆς Σχολῆς ἀναγνωρισθῇ κυβερνητικῶς ὡς πλῆρες Λύκειον,

γ) ὅπως ἐν τῷ Θεολογικῷ Τμήματι καὶ διὰ τοὺς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ προσερχομένους μαθητὰς γένωνται τροποποιήσεις ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν Τουρκικῶν μαθημάτων, συμφώνως πρὸς τὸ ὑποβληθὲν σχετικὸν αἴτημα τῆς Ἐκκλησίας, καταργηθῇ δὲ τὸ μάθημα τῆς Κοινωνιολογίας ἐκ τοῦ Θεολογικοῦ Τμήματος,

δ) ὅπως οἱ ἀπόφοιτοι τοῦ μὲν Γυμνασιακοῦ Τμήματος τῆς Σχολῆς κέκτηνται τὸ δικαίωμα τῆς διδασκαλίας εἰς τὰς ἀστικὰς σχολάς, τοῦ δὲ

Θεολογικοῦ Τμήματος τῆς διδασκαλίας τῶν Θρησκευτικῶν μαθημάτων εἰς τὰ ὁμογενῆ Γυμνάσια,

καὶ ε) ὅπως, προκειμένου ἵνα οἱ ἀπόφοιτοι τῆς Σχολῆς μεταβῶσιν εἰς Εὐρώπην πρὸς μετεκπαίδευσιν, παρέχωνται αὐτοῖς αἱ εἰς τοὺς ἀποφοίτους τῶν ἐπισήμων κρατικῶν Σχολῶν παρεχόμεναι διευκολύνσεις.

Ἡ Ἐπιτροπὴ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ παραμονῆς αὐτῆς δὶς ἐπικοινωνήσασα καὶ μετὰ τοῦ Ἐξοχ. κ. Χιλμὴ Οὐράν, Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, ἐπανέκαμψεν ἐνταῦθα τῇ Κυριακῇ, 24ῃ Αὐγούστου, ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὑποδεχθέντος αὐτὴν ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ Χαϊδὰρ Πασᾶ τοῦ Ὑπογραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Διακόνου Ἰακώβου.

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΕΡΓΑΜΟΥ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ

Εἰσηγήσει τῆς Ἐφορείας τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα ὁ Μητροπολίτης Περγάμου Ἀδαμάντιος, ἐν τῇ ἰδιότητι αὐτοῦ ὡς Ἐφοροταμίου τῆς Σχολῆς, μεταβαίνων ἐξαρχικῶς εἰς Θεσσαλονίκην, μελετήσῃ ἐκ τοῦ ἐγγὺς τὰ τῆς Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῶν Βλατάδων καὶ τῆς κτηματικῆς αὐτῆς περιουσίας, ἐξετάσῃ δ' ἅμα τὴν θέσιν καὶ κατάστασιν τῶν ἐν Κασσάνδρᾳ ἀγροκτημάτων τῆς Σχολῆς.

Ἡ Α. Σεβασμιότης, ἀναχωρήσασα ἐντεῦθεν ἀεροπορικῶς τῇ 5ῃ Αὐγούστου καὶ παραμείνασα ἐν Ἀθήναις ἐπί τινας ἡμέρας, μετέβη εἰς Θεσσαλονίκην, ἔνθα, συμφώνως τῇ ἀνατεθείσῃ αὐτῇ συνοδικῇ ἐντολῇ, προῆλθεν εἰς τὴν ἐπιτόπιον μελέτην τῶν κατὰ τὴν Ἱερὰν Πατριαρχικὴν καὶ Σταυροπηγιακὴν Μονὴν τῶν Βλατάδων καὶ τὴν κτηματικὴν αὐτῆς περιουσίαν, ἐπισκεφθεῖσα δὲ τὰ ἐν Κασσάνδρᾳ ἀγροκτήματα τῆς Σχολῆς καὶ τὴν ἐν Χαλκιδικῇ Ἱερὰν Πατριαρχικὴν καὶ Σταυροπηγιακὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας, ἐξήτασεν ἐκ τοῦ ἐγγὺς τὴν ἐνεστῶσαν αὐτῶν κατάστασιν.

Ἡ Α. Σεβασμιότης, ἀναχωρήσασα τῇ 12ῃ Σεπτεμβρίου ἐκ Θεσσαλονίκης ἀεροπορικῶς, ἀφίκετο αὐθημερὸν εἰς Ἀθήνας, ἔνθα προελθοῦσα εἰς τὰς δεούσας ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῇ ἐντολὴν μετὰ τῶν ἁρμοδίων παραγόντων ἐπικοινωνίας, ἐπανέκαμψεν ἐνταῦθα ἀεροπορικῶς τῇ Κυριακῇ, 28ῃ Σεπτεμβρίου, ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὑποδεχθέντος αὐτὴν ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου Μελετίου.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟΥΣ

Εἰσηγήσει τῆς Ἐφορείας τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα ἀπὸ τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους οἱ μὲν θεολόγοι καθηγηταὶ περιορισθῶσιν ἕκαστος εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν εἰς τὸν ἑαυτοῦ κλάδον

ἀνηκόντων μαθημάτων, αὐστηρῶς ἀποκλειομένης τῆς ἀναλήψεως ἀπὸ μέρους ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ καθηγητοῦ μαθημάτων διαφόρων κλάδων, τὰ δὲ θεολογικὰ μαθήματα, ὅσα τέως ἐδιδάσκοντο ἐν συνδιδασκαλίᾳ τῶν τάξεων, διδάσκωνται κεχωρισμένως ἕκαστον κατὰ τάξιν, ἵνα μὴ καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐπιστημονικῶς ἀτόπου, δημιουργῆται σύγχυσις ἐν τῇ διδασκομένῃ ὕλῃ.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΝΕΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους προστεθῇ ἐν μὲν τῷ Θεολογικῷ Τμήματι ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων Ἱστορίας τῶν Δογμάτων, Ἱερᾶς Κριτικῆς, Κατηχητικῆς καὶ Βυζαντινῆς Τέχνης, ἐν δὲ τῷ Γυμνασιακῷ Τμήματι ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῆς Αἰσθητικῆς.

ΕΛΕΥΣΙΣ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ὁ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀρχιμανδρίτης Ἰάκωβος Κουκούζης, συμπληρώσας τὰς ἑαυτοῦ σπουδὰς ἐν τῷ ἐν Ἀμερικῇ Πανεπιστημίῳ τοῦ Χάρβαρτ καὶ διορισθεὶς ἐν καιρῷ καθηγητὴς τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀφίκετο ἐνταῦθα ἀεροπορικῶς, προερχόμενος ἐξ Ἀμερικῆς, τῇ 29ῃ Ἰουνίου, μέλλων ἵνα ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους ἀναλάβῃ τὴν διδασκαλίαν ἐνίων μαθημάτων τοῦ Συστηματικοῦ τῆς Θεολογίας κλάδου.

Ἡ Α. Πανοσιολογιότης, παραμείνασα ἐνταῦθα μέχρι τῆς 7ης Αὐγούστου, ἀνεχώρησε καὶ αὖθις μέσῳ Ἀθηνῶν δι' Ἀμερικὴν πρὸς διευθέτησιν τῶν κατ' αὐτὴν καὶ ἐπάνοδον ἅμα τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους.

ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΝΕΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ὁ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς ἐνταῦθα Σχολῆς Ὡραίων Τεχνῶν κ. Ἀριστείδης Πασχαδαῖος διωρίσθη συνοδικῶς καθηγητὴς τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, μέλλων ἵνα ἐν μὲν τῷ Θεολογικῷ Τμήματι ἀναλάβῃ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τῆς Βυζαντινῆς Τέχνης, ἐν δὲ τῷ Γυμνασιακῷ Τμήματι τοῦ μαθήματος τῆς Αἰσθητικῆς.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

ΑΦΙΞΙΣ ΘΕΟΦ. ΕΨΗΦΙΣΜΕΝΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ Κ. ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΥ

Τῇ Πέμπτῃ, 14ῃ Αὐγούστου, ἀφίκετο ἐνταῦθα ἀεροπορικῶς, προερχόμενος ἐξ Ἀθηνῶν, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐψηφισμένος Μητροπολίτης Αὐστραλίας κ. Θεοφύλακτος. Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὑπεδέχθη αὐτὸν ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ὁ Πανοσιολ. Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Διάκονος κ. Ἰάκωβος.

Ἡ Α. Θεοφιλία, ἅμα τῇ ἀφίξει αὐτῆς, ἐπεσκέφθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τὸν σεβ. Πατριαρχικὸν Ἐπίτροπον, ἀνελθοῦσα δ' εἶτα εἰς Χάλκην, ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ ὑπέβαλε τὰ σέβη αὐτῆς.

ΜΕΓΑ ΜΗΝΥΜΑ-ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ

Ἐν τῇ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συγκροτηθείσῃ ἐν τοῖς ἰδιαιτέροις Πατριαρχικοῖς Δώμασι τῆς κατὰ Χάλκην Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἔνθα ἡ Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολή, συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 19ης Αὐγούστου, ἐγένετο τὸ Μέγα Μήνυμα τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Αὐστραλίας κ. Θεοφυλάκτου. Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην, κληθεῖσα, παρέστη ἡ Α. Θεοφιλία, πρὸς ἥν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνήγγειλε, κατὰ τὴν τάξιν, τὴν εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Αὐστραλίας ἐκλογὴν αὐτῆς καὶ ηὐχήθη ὅπως ἡ χάρις καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Κυρίου συνοδεύῃ καὶ ἐνισχύῃ αὐτὴν ἐν τῇ ποιμαντορικῇ αὐτῆς σταδιοδρομίᾳ. Ἡ Α. Θεοφιλία ἐν καταφανεῖ συγκινήσει, ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ τῇ Ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτῆς.

Εἶτα ἐπηκολούθησεν ἐν τῷ ναϊδρίῳ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος ἡ νενομισμένη τελετή.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΕΨΗΦΙΣΜΕΝΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Τῇ Κυριακῇ, 24ῃ Αὐγούστου, λειτουργούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Ἀρχιερέων Πριγκηποννήσων κ. Δωροθέου, Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰακώβου, Προικοννήσου κ. Φιλοθέου, Κυδωνιῶν

κ. Ἀγαθαγγέλου, Χαλδίας κ. Κυρίλου, Νεοκαισαρείας κ. Χρυσοστόμου, Λαοδικείας κ. Μαξίμου καὶ Σάρδεων κ. Μαξίμου, ἐγένετο ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἡ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Αὐστραλίας κ. Θεοφυλάκτου.

Κατ' αὐτὴν παρέστησαν ὁ ἐντιμ. κ. Μιχαὴλ Μελᾶς, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος, οἱ ἐντιμ. Πρόξενοι κ.κ. Λ. Καυταντζόγλου καὶ Ἀγγ. Βλάχος, ἐκ τῶν Ὀφφικιάλων οἱ ἐντιμ. κ. κ. Γεώργιος Χόλεμπαχ, Ἄρχων Μέγας Ρεφερενδάριος, Τιμολέων Μουαμελετζόγλου, Ἄρχων Χαρτουλάριος, καὶ Γ. Τζατζόπουλος, Ἄρχων Καστρίνσιος, καὶ πλῆθος πολὺ εὐσεβοῦς λαοῦ.

Πρὸ τῆς χειροτονίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης προσεφώνησεν ἀπὸ τὴν Ὡραίαν Πύλην, τὴν Α. Θεοφιλίαν, ἥτις καὶ ἀπήντησεν Αὐτῇ καταλλήλως.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, ὁ σεβ. Μητροπολίτης Αὐστραλίας κ. Θεοφύλακτος διένειμε τὸ ἀντίδωρον εἰς τὸ πολυπληθὲς ἐκκλησίασμα, ἀνελθὼν δ' εἶτα εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν Ἀρχιερέων, ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τῶν σεβ. Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, τῶν ἐπισήμων καὶ τῶν λοιπῶν προσελθόντων.

ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Τῇ 4ῃ Σεπτεμβρίου ὁ σεβ. Μητροπολίτης Αὐστραλίας κ. Θεοφύλακτος ἀνεχώρησεν ἀεροπορικῶς δι' Ἀθήνας, μέλλων ἵνα ἐπισκεφθῇ τὴν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Μετάνοιαν αὐτοῦ, Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Σταυρονικήτα, ἐπανακάμψῃ δ' εἶτα εἰς τὴν Ἐπαρχίαν αὐτοῦ.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ἀπεχαιρέτησεν αὐτὸν ὁ πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Μελέτιος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΟΣ ΙΟΥΛΙΟΥ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναός.

Κατὰ τὰς Κυριακάς, 6ην, 13ην, 20ὴν καὶ 27ην τοῦ μηνός, ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐχοροστάτησεν ὁ Σεβ. Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος.

Θεῖον κήρυγμα.

— Τῇ Κυριακῇ, 13ῃ Ἰουλίου, ἑορτῇ τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Δ΄ ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, χοροστατούσης τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου, τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ὁ πανοσιολ. Ἀρχειοφύλαξ τῶν Πατριαρχείων Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἱερώνυμος μὲ θέμα: «Τὸ ἔργον τῶν Πατέρων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ ἡμεῖς».

— Τῇ Κυριακῇ, 20ῇ Ἰουλίου, ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, χοροστατούσης τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου, τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ὁ πανοσιολ. διάκονος κ. Αἰμιλιανὸς Τσακόπουλος, Βιβλιοφύλαξ τῶν Πατριαρχείων, ὅστις ὁρμηθεὶς ἐκ τοῦ χωρίου τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς: «Διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ κηρύσσων τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Βασιλείας» (Ματθ. Δ΄ 23), ὡμίλησε περὶ τῆς ἀξίας τοῦ Εὐαγγελίου.

ΜΗΝΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Χοροστασίαι Σεβ. Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου.

— Τῇ 6ῃ τοῦ μηνός, ἑορτῇ τῆς Θείας Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, ὁ Σεβ. Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος, προσκλήσει τῆς οἰκείας Ἐπιτροπῆς, προσελθὼν μεθ' ἁπάσης τῆς ἀκολουθίας Αὐτοῦ, ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανηγυρίζοντι ἱερῷ Ναῷ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ Γαλατᾶ. Κατὰ τὴν χοροστασίαν ταύτην τὸν Θεῖον Λόγον ἐκήρυξεν ὁ πανοσιολ. Τριτεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων κ. Αἰμιλιανός.

Ὁ Σεβ. Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν δεξίωσιν ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Κοινότητος ἀπευθυνθεὶς πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἐντίμου Ἐπιτροπῆς τοῦ Ναοῦ, ἐπῄνεσε τὸν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ζῆλον αὐτῶν καὶ ἀνέλυσε τὰς πολλὰς εὐθύνας τοῦ ἀναληφθέντος ὑπ' αὐτῶν ἱεροῦ ἔργου.

— Τῇ Κυριακῇ, 10ῃ Αὐγούστου, ὁ Σεβ. Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος, προσελθὼν μεθ' ὅλης τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ, ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ποτηρᾶ, ἔνθα φυλάσσεται ἡ ἱερὰ εἰκὼν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ Ἀντιφωνητοῦ. Τὸν Θεῖον Λόγον, κατὰ τὴν χοροστασίαν ταύτην, ἐκήρυξεν ὁ πανοσιολ. Μ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Καλλίνικος.

— Τῇ 15ῃ τοῦ μηνός, ἑορτῇ τῆς

Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ὁ Σεβ. Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος, προσκληθεὶς ὑπὸ τῆς οἰκείας Ἐπιτροπῆς, προσῆλθε μεθ' ἁπάσης τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ καὶ ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανηγυρίζοντι Βυζαντινῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς Παναγίας Μουχλίου. Τὸν Θεῖον Λόγον ἐκήρυξεν ὁ πανοσιολ. Δευτερεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων κ. Ἰσίδωρος.

Κατὰ τὴν δεξίωσιν, ἥτις ἐπηκολούθησεν, ὁ σεβ. Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος ἐξῆρε τὴν σπουδαιότητα ἣν κέκτηται ἐν τῇ θρησκευτικῇ ἡμῶν ζωῇ ὁ ἱστορικὸς οὗτος Ναός, ὁ ὁποῖος, εἶπε, πρέπει νὰ ἀποτελῇ ἱερὸν Παλλάδιον οὐ μόνον διὰ τοὺς ἐνορίτας τῆς εὐσεβοῦς Κοινότητος Μουχλίου, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλους τοὺς Ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς τῆς Πόλεως.

Ὁ Σεβ. Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος ἐν Πριγκήπῳ.

Ὁ Σεβ. Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος, τῇ 17ῃ τοῦ μηνός, προσελθὼν μεθ' ἁπάσης τῆς ἀκολουθίας Αὐτοῦ, ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἐν Πριγκήπῳ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Κατὰ τὴν χοροστασίαν ταύτην, γενομένην ἐν μέσῳ πολλοῦ καὶ ἐκλεκτοῦ ἐκκλησιάσματος, ἡ Α. Σεβασμιότης, θέλουσα νὰ ἀμείψῃ τὴν πολυετῆ καὶ δόκιμον ὑπηρεσίαν τοῦ δεξιοῦ ἱεροψάλτου τῆς Κοινότητος κ. Λεωνίδου Χαμαμτζόγλου, ἀπένειμεν αὐτῷ τὸ ὀφφίκιον τοῦ Πρωτοψάλτου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων. Τὸν Θεῖον Λόγον ἐκήρυξε κατ' αὐτὴν ὁ πανοσιολ. Δευτερεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων κ. Ἰσίδωρος.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, ἐπηκολούθησε δεξίωσις ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Μορφωτικοῦ Συνδέσμου τῆς νήσου, καθ' ἣν ὁ διὰ τοῦ ὀφφικίου τοῦ Πρωτοψάλτου τιμηθεὶς κ. Λεωνίδας Χαμαμτζόγλου, ἐν προσφωνήσει, ἐξέφρασε τῇ Α. Σεβασμιότητι τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν βαθεῖαν αὐτοῦ εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τῇ προσγενομένῃ αὐτῷ τιμῇ. Ὁ Σεβ. Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος ἀπήντησεν αὐτῷ καταλλήλως.

Πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναός.

Τῷ Σαββάτῳ, 23ῃ τοῦ μηνός, ἐπὶ τῇ ἀποδόσει τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, ἔνθα φυλάσσεται ἡ ἱερὰ εἰκὼν τῆς Παναγίας Φανερωμένης, ἐχοροστάτησεν ὁ Σεβ. Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος.

Τρισάγιον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Φιλαδελφείας Αἰμιλιανοῦ.

Τῇ 8ῃ τοῦ μηνός, ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Αἰμιλιανοῦ, Ἐπισκόπου καὶ Ὁμολογητοῦ, ὁ Σεβ. Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος, ἐν συνοδείᾳ τῶν πανοσιολ. Τριτεύοντος τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων κ. Αἰμιλιανοῦ καὶ Βιβλιοφύλακος τῶν Πατριαρχείων Διακόνου κ. Αἰμιλιανοῦ, μετέβη εἰς Βαλουκλῆ καὶ ἀνέγνω τρισάγιον ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Φιλαδελφείας Αἰμιλιανοῦ.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς Φανάριον.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, προκειμένου ἵνα τελέσῃ τὴν εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίαν τοῦ Θεοφιλ. Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Αὐστραλίας κ. Θεοφυλάκτου καὶ προστῇ τῆς τελετῆς τῆς Ἰνδίκτου, τῇ Παρασκευῇ, 22ᾳ τοῦ μηνός, κατῆλθεν ἐκ Χάλκης, ἔνθα διέμενε ἀπὸ τῆς ἐξ Ἑλλάδος ἐπανόδου Αὐτῆς ἐφησυχάζουσα, εἰς Φανάριον. Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα συνώδευσαν μέχρι Φαναρίου οἱ Μητροπολῖται Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιος, Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος, Σχολάρχης τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, καὶ Λαοδικείας κ. Μάξιμος, ὡς καὶ ὁλόκληρος ἡ Πατριαρχικὴ Αὐλή.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς Νεοχώριον.

Τῇ Κυριακῇ, 31ῃ τοῦ μηνός, προσκλήσει τῆς οἰκείας Ἐπιτροπῆς, ἡ Α. Θ.

Παναγιότης προσελθοῦσα μεθ' ἁπάσης τῆς ἀκολουθίας Αὐτῆς, ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς Παναγίας Νεοχωρίου. Κατὰ τὴν χοροστασίαν ταύτην, γενομένην ἐν μέσῳ πλήθους πιστῶν, τὸν Θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ὁ πανοσιολ. Κωδικογράφος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Διάκονος κ. Ἰάκωβος Παπαϊωάννου.

Ἀναχώρησις.

Τὸν ἀναχωρήσαντα τῇ 21η τοῦ μηνὸς ἀεροπορικῶς διὰ Ρώμην πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἑαυτοῦ σπουδῶν πανοσιολ. Διάκονον κ. Χρυσόστομον Κωνσταντινίδην, ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, προέπεμψεν ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ὁ πανοσιολ. Μ. Ἐκκλησιάρχης κ. Γεράσιμος.

ΜΗΝΟΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Ἡ ἑορτὴ τῆς Ἰνδίκτου.

Τὴν Δευτέραν, 1ην Σεπτεμβρίου, ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους (Α΄ Ἰνδικτιῶνος), ἐτελέσθη ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἡ νενομισμένη ἱερὰ τελετὴ τῆς Ἰνδίκτου, μεθ' ἧς συνδέεται καὶ ἡ ἐκκλησιαστικῶς ὁρισθεῖσα ἑορτὴ εἰς τιμὴν τῆς ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ φυλασσομένης ἀρχαίας ἱ. εἰκόνος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς ἐπιλεγομένης Παμμακαρίστου.

Τῆς ἑορτῆς προέστη ἡ Α. Θ. Παναγιότης, χοροστατήσασα κατὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν μετὰ τῶν ἐνταῦθα Ἁγίων Ἀρχιερέων καὶ τοῦ παρεπιδημοῦντος Σεβ. Μητροπολίτου Αὐστραλίας κ. Θεοφυλάκτου. Τὴν Θ. Λειτουργίαν, κατὰ τὴν τάξιν, ἐτέλεσεν ὁ Μ. Ἀρχιμανδρίτης μετὰ τοῦ Δευτερεύοντος τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς θ. Λειτουργίας, ἡ Α. Θ. Παναγιότης, περιβληθεῖσα ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμόφορον, ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Θρόνου τὴν ἐπίσημον Πρᾶξιν τῆς νέας Ἰνδικτιῶνος καὶ ἀκολούθως ὑπέγραψεν αὐτήν, συνυπέγραψαν δὲ κατὰ τάξιν καὶ ἅπαντες οἱ Σεβ. Μητροπολῖται, τῶν πατριαρχικῶν χορῶν ψαλλόντων.

Παρέστησαν οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Μ. Ἐκκλησίας, πλεῖστοι ἐπίσημοι καὶ πλῆθος λαοῦ.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς Χάλκην.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Δευτέρας, 1ης Σεπτεμβρίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συνοδευομένη ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Πριγκηποννήσων, Θεοδωρουπόλεως, Αἴνου, Προικοννήσου καὶ Σάρδεων, ὡς καὶ τῆς ἀκολουθίας Αὐτῆς, ἀνεχώρησε δι' ἰδιαιτέρου ἀτμοπλοίου εἰς Χάλκην, ἔνθα καὶ κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον παρέμεινεν.

Μεγάλη Πρωτοσυγκελλία.

Τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας Σεβ. Μητροπολίτου Λαοδικείας κ. Μαξίμου κληθέντος συνοδικοῦ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὠνόμασε καὶ διώρισε Μ. Πρωτοσύγκελλον τὸν ἄλλοτε Ὑπογραμματέα τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἀπὸ ἐτῶν Ἱερατικῶς Προϊστάμενον τῆς ἐν Μαγχεστρίᾳ τῆς Ἀγγλίας Ὀρθοδόξου Κοινότητος πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Μελίτωνα Χατζῆν.

Ὁ νέος Μ. Πρωτοσύγκελλος ἀφιχθεὶς ἐκ Λονδίνου ἀεροπορικῶς τὴν 18ην τοῦ μηνὸς ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα αὐτοῦ.

Πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναός.

Κατὰ τὰς Κυριακάς, 21ην καὶ 28ην τοῦ μηνός, ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐχοροστάτησε, κατὰ τὴν τάξιν, ὁ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος.

Πατριαρχικὸν Παρεκκλήσιον.

Ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Εὐσταθίου, σεπτῇ ἐντολῇ τῆς Α. Θ Παναγιότητος, ἐτελέσθη ἐν τῷ Ἰδιαιτέρῳ Πατριαρχικῷ Παρεκκλησίῳ ἡ καθιερωμένη Θ. Λειτουργία μετὰ ἰδιαιτέρου ἐν τέλει Τρισαγίου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Εὐσταθίου Εὐγενίδου, Κτίτορος τοῦ Παρεκκλησίου καὶ τῶν Ἰδιαιτέρων Πατριαρχικῶν δωμάτων, ἱερουργοῦντος τοῦ Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιμανδρίτου, παρόντων δὲ τῶν κληρικῶν τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς.

Ἐπισκέψεις.

Κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον ἐγένετο δεκτὸς παρὰ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ ὑπέβαλε τὰ σέβη αὐτοῦ ὁ ἐν Ἀγκύρᾳ Ἐξοχ. Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Π. Σκέφερης.

Ὀνομαστήρια.

Τῷ κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἀγαγόντι τὴν ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ Ἄρχοντι Μ. Λογοθέτῃ κ. Κ. Γκιώκᾳ τὰς Πατριαρχικὰς εὐχὰς διεβίβασεν ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΜΗΝΩΝ ΙΟΥΛΙΟΥ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ρόδου.

Ὁ σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Τιμόθεος διὰ γράμματος αὐτοῦ ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι τῇ 4ῃ Ἰουλίου ἀφίκετο εἰς τὴν ἕδραν αὐτοῦ γενόμενος ἐνθουσιωδῶς δεκτὸς παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς αὐτοῦ ποιμνίου καὶ ἐξῃτήσατο τὰς εὐχὰς καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς Ἐκκλησίας. Τῇ Α. Σεβασμιότητι ἐγένετο τὸ προσῆκον ἀπαντητικὸν γράμμα.

— Ἐπὶ σχετικῇ αἰτήσει τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. Τιμοθέου, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἡ εἰς διακόνους καὶ ἱερεῖς χειροτονία: α΄) τοῦ Ἰωάννου Καμπούρη, προοριζομένου διὰ τὴν χηρεύουσαν ἱερατικὴν θέσιν τοῦ χωρίου Βάτι, β΄) τοῦ Σπυρίδωνος Παπαοικονόμου διὰ τὴν χηρεύουσαν θέσιν ερέως τοῦ χωρίου Κρεμαστῆ, καὶ γ΄) τοῦ Μενελάου Ζαγοριανοῦ διὰ τὴν θέσιν Ἡγούμένου τῆς ἐν Ρόδῳ Ἱερᾶς Μονῆς «Τὸ Σκιάδι».

Ἱ. Μητροπόλεις Λέρου καὶ Καλύμνου καὶ Καρπάθου καὶ Κάσου.

Ἐν τῇ Συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 15ης Ἰουλίου ἐνεκρίθη ἵνα, μέχρι τῆς πληρώσεως τῶν χηρευουσῶν Μητροπόλεων Λέρου καὶ Καλύμνου καὶ Καρπάθου καὶ Κάσου, ἡ ποιμαντορικὴ αὐτῶν μέριμνα ἀνατεθῇ ἐξαρχικῶς, τῆς μὲν Μητροπόλεως Λέρου καὶ Καλύμνου τῷ σεβ. Μητροπολίτῃ Ρόδου κ. Τιμοθέῳ, τῆς δὲ Μητροπόλεως Καρπάθου καὶ Κάσου τῷ σεβ. Μητροπολίτῃ Κώου κ. Ἐμμανουήλ.

Ἡ ὡς ἄνω ἀπόφασις ἀνεκοινώθη διὰ γραμμάτων ταῖς Α. Σεβασμιότησι.

Ἐξαρχία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν ἐν Δυτικῇ Εὐρώπῃ Ὀρθοδόξων Ρωσ ικῶν Παροικιῶν.

Ὁ σεβ. Μητροπολίτης κ. Βλαδίμηρος, Ἔξαρχος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ τῶν ἐν Δυτικῇ Εὐρώπῃ Ὀρ-

θοδόξων Ρωσσικῶν Παροικιῶν, διὰ γράμματος αὐτοῦ ὑπέβαλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι, λόγῳ τῶν ὁσημέραι αὐξανομένων ἀναγκῶν καὶ τῆς συντελουμένης ἀναδιοργανώσεως τῆς ὑπ' αὐτὸν Ἐξαρχίας, συναντᾷ δυσχερείας ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν ποιμαντορικῶν αὐτοῦ καθηκόντων καὶ ἐξῃτήσατο τὴν ἔγκρισιν τῆς εἰς Ἐπίσκοπον προαγωγῆς τοῦ πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου Κασσιανοῦ Μπεζοβράζωφ, καθηγητοῦ ἐν τῷ Ρωσσικῷ Ἰνστιτούτῳ Παρισίων, ὡς βοηθοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ ποιμαντορικῷ αὐτοῦ ἔργῳ.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῆς 16ης Ἰουλίου, ἐν ἐκτιμήσει τῆς ἀναλυομένης ὡς ἄνω ἀνάγκης, ὁμοφώνως ἀπεδέξατο τὴν ὑποβαλλομένην αἴτησιν καὶ ἐνέκρινε τὴν εἰς Ἐπίσκοπον προαγωγὴν τοῦ πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου Κασσιανοῦ Μπεζοβράζωφ.

— Ἐν τῇ αὐτῇ ὡς ἄνω συνοδικῇ συνεδρίᾳ, τοῦ Σεβ. Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων κ. Δωροθέου εἰσηγησαμένου τὴν ἐκλογὴν Ἐπισκόπου τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Κατάνης, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ὁμοφώνως ἀπεδέξατο τὴν εἰσήγησιν τῆς Α. Σεβασμιότητος, ψήφων δὲ κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, Ἐπίσκοπος Κατάνης ἐξελέγη ὁ πανοσιολ. Ἀρχιμ. Κασσιανὸς Μπεζοβράζωφ.

Ἱερὰ Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας ἐν Χαλκιδικῇ.

Τῷ συνοδικῇ ἀποφάσει, μεταβάντι εἰς Ἑλλάδα, ἵνα ἐν τῇ ἰδιότητι αὐτοῦ ὡς Ἐφοροτιμίου τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς διευθετήσῃ τὰ εἰς τὴν αὐτόθι κτηματικὴν περιουσίαν τῆς Σχολῆς ἀφορῶντα ζητήματα, σεβ. Μητροπολίτῃ Περγάμου κ. Ἀδαμαντίῳ, ἀνετέθη συνοδικῶς ὅπως προέλθῃ εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Δαμασκηνοῦ ἐπὶ τῆς δημιουργηθείσης ἀπό τινων ἐτῶν ἐκρύθμου περὶ τὴν ἐν Χαλκιδικῇ Ἱερὰν Πατριαρχικὴν καὶ Σταυροπηγιακὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας καταστάσεως.

Ἱερὰ Β. Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν Πάτμῳ.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Πάτμῳ Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου διὰ γράμματος αὐτοῦ ὑπέβαλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι τῇ 16ῃ Αὐγούστου, γενομένων, συμφώνως πρὸς τὰ θέσμια καὶ τὸν κανονισμὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἀρχαιρεσιῶν νέου Ἡγουμενοσυμβουλίου, ἐξελέγησαν Ἡγούμενος μὲν ὁ τέως τοιοῦτος πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης Συμεὼν Ρεβίδης, Ἐκκλησιάρχης δὲ ὁ πανοσιολ. Ἱερομ. Γεράσιμος Σχοινᾶς, Σύμβουλοι οἱ πανοσιολ. Ἱερομ. Ἰγνάτιος Θεολογίτης, Ἰάκωβος Κορώνης, Ἀμφιλόχιος Μακρῆς, Μελέτιος Μαργιόλος καὶ Παρθένιος Φέγγαρος καὶ Κελλαρίτης ὁ πανοσιολ. Ἱερομ. Ἱερεμίας Βάστας.

Τοῦ ὡς ἄνω γράμματος μετὰ τοῦ συνημμένως ἀποσταλέντος πρακτικοῦ τῶν γενομένων ἀρχαιρεσιῶν ἀναγνωσθέντων συνοδικῶς, ἀπελύθησαν τὰ σχετικὰ Πατριαρχικὰ Ἀποκαταστατικὰ Γράμματα.

— Ἐπὶ σχετικῇ αἰτήσει τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς ἐν Πάτμῳ Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἡ εἰς διάκονον καὶ ἱερέα χειροτονία τοῦ Νικολάου Μικέλλη, κεκτημένου τὰ πρὸς τοῦτο προσόντα καὶ προοριζομένου διὰ τὴν θέσιν ἐφημερίου τοῦ ἐν Λιμένι Πάτμου Ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Χειροτονίαι ἱερέων.

Εἰσηγήσει τοῦ Σεβ. Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἡ εἰς

διάκονον καὶ πρεσβύτερον χειροτονίᾳ τοῦ Παναγιώτου Ξένου, κεκτημένου τὰ πρὸς τοῦτο προσόντα καὶ προοριζομένου διὰ τὴν θέσιν ἐφημερίου τῆς Κοινότητος τῆς νήσου Χάλκης.

— Εἰσηγήσει τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐνεκρίθη ἡ εἰς διάκονον καὶ πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ Κωνσταντίνου Φραγκῆ, κεκτημένου τὰ πρὸς τοῦτο προσόντα καὶ προοριζομένου διὰ τὴν θέσιν β΄ ἱερέως τῆς Ἐνορίας Κοντοσκαλίου.

Ἡ εἰς διάκονον χειροτονία τοῦ διαληφθέντος ἐγένετο τῇ 31ῃ Αὐγούστου ἐν τῷ ἐν Κοντοσκαλίῳ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Κυριακῆς ὑπὸ τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Λαοδικείας κ. Μαξίμου, ἡ δὲ εἰς πρεσβύτερον τῇ Κυριακῇ, 7ῃ Σεπτεμβρίου ἐν τῷ αὐτῷ Ναῷ καὶ ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἀρχιερέως.

Ὀρθόδοξος Ἑλληνικὴ Κοινότης Κωνστάντζης.

Ἐπὶ σχετικῇ αἰτήσει τῆς ἐν Κωστάντζῃ τῆς Ρουμανίας Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Κοινότητος, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἡ εἰς πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ ἱερολ. Ἱεροδιακόνου Χαραλάμπους Χατζοπούλου, προοριζομένου διὰ τὴν θέσιν ἱερέως τῆς διαληφθείσης Κοινότητος.

Ἀνασυγκρότησις τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 16ης Σεπτεμβρίου, γενομένης, συμφώνως ταῖς κειμέναις Διατάξεσιν, ἀνασυγκροτήσεως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἀπεχώρησαν αὐτῆς οἱ σεβ. Μητροπολῖται Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος, Ἡλιουπόλεως κ. Γεννάδιος, Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰάκωβος, Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος, Αἴνου κ. Γερμανός, καὶ καὶ Προικονήσου κ Φιλόθεος, ἀντ' αὐτῶν ἐκλήθησαν οἱ Μητροπολῖται Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶς, Δέρκων κ. Ἰωακείμ, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιος καὶ Περγάμου κ. Ἀδαμάντιος, πρὸς συμπλήρωσιν δὲ τοῦ δωδεκαμελοῦς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπανεξελέγησαν διὰ μίαν ἐτησίαν περίοδον οἱ σεβ. Μητροπολῖται Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος καὶ Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰάκωβος.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ὑπὸ τὴν νέαν αὐτῆς σύνθεσιν συνεκλήθη εἰς πρώτην συνεδρίαν τῇ 23ῃ Σεπτεμβρίου, καθ' ἣν μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν νεωστὶ παρακαθημένων σεβ. Συνοδικῶν Ἀρχιερέων ἀντηλλάγησαν αἱ προσήκουσαι προσφωνήσεις καὶ ἀντιφωνήσεις.

Διορισμὸς Βοηθοῦ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Α΄. Πατριαρχικοῦ Γραφείου.

Ὁ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης κ. Βασίλειος Βασιλειάδης διωρίσθη συνοδικῶς ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου Βοηθὸς τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Α΄. Πατριαρχικοῦ Γραφείου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἡ Α. Μακαριότης εἰς τὰς Ἀθήνας. —Συνάντησις μετὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Ἡ Α. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρος ἀνεκοινώσατο τηλεγραφικῶς εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὅτι μέλλει προσεχῶς ἵνα μεταβῇ εἰς Νίσυρον πρὸς λουτροθεραπείαν. Διὰ τηλεγραφήματος ἐνετάλη ὁ Μητροπολίτης Ρόδου κ. Τιμόθεος ὅπως ὑποδεχθῇ τὴν Α. Μακαριότητα μετὰ τῶν προσηκουσῶν τῷ προσώπῳ Αὐτῆς τιμῶν.

Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἡ Α. Μακαριότης ἀφίκετο ἀεροπορικῶς τῇ 29ῃ Ἰουλίου εἰς Ἀθήνας, ἔνθα ὑπεδέχθησαν Αὐτὴν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Δαμασκηνός, ὁ συνταγματάρχης κ. Λέκκας, ἐκ μέρους τῆς Α. Μ. τοῦ Βασι-

λέως, ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Α. Παπαδῆμος, ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὁ μόνιμος ὑφυπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Π. Πιπινέλης, ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐπίσημοι.

Τὴν 7 μ. μ. τῆς ἰδίας ἡμέρας ἡ Α. Μακαριότης ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Παναγιότητα εἰς τὴν ἐν Κηφισιᾷ ἔπαυλιν Αὐτῆς. Τὴν ἐπομένην, 30ὴν Ἰουλίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀντεπεσκέφθη εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς «Μεγάλης Βρεττανίας» τὴν Α. Μακαριότητα. Κατὰ τ ς συναντήσεις ταύτας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τῆς Α. Μακαριότητος ἀντηλλάγησαν σκέψεις ἐπὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῆς φύσεως ζητημάτων.

Ἡ Α. Μακαριότης δεχθεῖσα τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Τύπου ἐδήλωσεν ὅτι μετέβη εἰς Ἀθήνας διὰ λόγους ὑγείας καὶ ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκεῖ παραμονῆς Αὐτῆς θέλει μελετήσῃ διάφορα ζητήματα σχετιζόμενα πρὸς τὴν ἐν Αἰγύπτῳ Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Ἡ Α. Μακαριότης τῇ Κυριακῇ, 10ῃ Αὐγούστου, ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν κηρύξασα καὶ τὸν θεῖον λόγον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΣΙΑΣ

Ἀναβολὴ Πανορθόξου Συσκέψεως.

Ληφθέν, ἀνεγνώσθη συνοδικῶς γράμμα τοῦ Μακ. Πατριάρχου Μόσχας κ. Ἀλεξίου, δι' οὗ, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀναληφθεῖσαν ἀπὸ μέρους αὐτοῦ πρωτοβουλίαν περὶ συγκλήσεως ἐν Μόσχᾳ κατὰ φθινόπωρον ἐ. ἔ. Πανορθοδόξου Συσκέψεως, ἀνακοινοῦται ἀπαντητικῶς ὅτι «ἡ οὐχὶ πλήρης προετοιμασία διὰ τὸ τόσον σπουδαῖον ἔργον καὶ ἡ βραχύτης τοῦ καθορισθέντος χρόνου συγκλήσεως τῆς Συσκέψεως παρεκίνησαν αὐτὸν ἵνα ἀναβάλῃ τὴν σύσκεψιν εἰς μᾶλλον ἀπώτερον χρόνον».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

ΘΑΝΑΤΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΠΡΟΥ ΛΕΟΝΤΙΟΥ.

Θλῖψιν βαθυτάτην προὐξένησεν ἡ ἀναγγελία τοῦ αἰφνιδίου θανάτου τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Λεοντίου, ἐπισυμβάντος τῇ 26ῃ Ἰουλίου, μετὰ παρέλευσιν μηνὸς ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν Θρόνον τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Κύπρου.

Ὁ ἀοίδιμος, πάσχων ἀπὸ πολλοῦ ἐκ διαβήτου, προσεβλήθη ἐσχάτως ὑπὸ ὀξείας ἀμυγδαλίτιδος. Οἱ τέσσαρες ἐν Κύπρῳ θεράποντες ἰατροί, ὡς καὶ οἱ ἐξ Ἀθηνῶν μετακληθέντες δύο καθηγηταί, διεπίστωσαν τὴν σοβαρότητα τῆς καταστάσεως τοῦ σεπτοῦ ἀσθενοῦς, ὅστις, τῷ Σαββάτῳ, 26ῃ Ἰουλίου, περὶ ὥραν 14 35′ ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ.

Ἡ κηδεία τοῦ ἐκλιπόντος Πρωθιεράρχου ἐγένετο τῇ ἐπομένῃ, Κυριακῇ, 27ῃ Ἰουλίου, ἐν τῷ ἐν Λευκωσίᾳ Μητροπολιτικῷ Ναῷ, ἐν μέσῳ παγκοίνου πένθους. Πλήθη πιστῶν συνέρρευσαν πανταχόθεν τῆς μεγαλονήσου, ἵνα ἀποτίσωσιν ὕστατον φόρον τιμῆς πρὸς τὸν ἐκλιπόντα Ποιμενάρχην των καὶ ἀσπασθῶσι τὴν δεξιὰν αὐτοῦ.

Ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Λεόντιος, μὲ τὴν βαθεῖαν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν, τὸν ἀκέραιον χαρακτῆρα, τὸν ζῆλον περὶ τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν ποι-

μαντορικῶν αὐτοῦ καθηκόντων καὶ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν Κύπρου, ἀπετέλει ἐκλεκτὴν ἐν τῷ Ὀρθοδόξῳ ἐκκλησιαστικῷ κόσμῳ φυσιογνωμίαν.

Κατὰ τὰς ἰσχυούσας διατάξεις τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου, Τοποτηρητὴς τοῦ χηρεύσαντος Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου διωρίσθη ὁ Μητροπολίτης Κυρηνείας κ. Μακάριος, ὅστις καὶ διὰ τηλεγραφήματος αὐτοῦ ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κυροῦ Λεοντίου.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν ἐκτάκτῳ Αὐτῆς συνεδρίᾳ, συγκληθείσῃ τῇ Δευτέρᾳ, 28ῃ Ἰουλίου, ἔλαβε γνῶσιν τοῦ θανάτου τοῦ ἐκλιπόντος Πρωθιεράρχου καὶ ἐδεήθη ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς μακαρίας αὐτοῦ ψυχῆς ἐν σκηναῖς δικαίων.

Ὁ Σεβασμιώτατος Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος διὰ τηλεγραφήματος αὐτοῦ διεβίβασε τὰ συλλυπητήρια τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Ἁγιωτάτην ἀδελφὴν ἐν Κύπρῳ Ἐκκλησίαν.

ORTODOKSİA — Ahlâkî ve Dinî Resale
İmtiyaz sahibi ve Umum neşriyat Müdürü : ADALAR MİTROPOLİTİ DOROTEOS YEORGİADİS
Mahal İdare: Büyükada, Kanarya sok., No. 16, İstanbul.
Basım tarihi : 20/10/947